

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0354-0650

GODIŠTE **111**

ČASOPIS HRVATSKOGA
PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

7-8

SRPANJ
KOLOVOZ
2019

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA

»Hrvatski planinar« časopis je Hrvatskoga planinarskog saveza. Prvi je broj izašao 1. lipnja 1898. Od 1910. do 1913. tiskao se kao podlistak naziva »Planinarski list« u časopisu »Vijenac«. Od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. časopis nije izlazio, a od 1949. do 1991. godine izlazio je pod imenom »Naše planine«. Časopis izlazi u jedanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

Nakladnik

Hrvatski
planinarski savez
Kozarčeva 22
10000 Zagreb
OIB 77156514497

Pretplata i informacije

Ured Hrvatskoga
planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@hps.hr
http://www.hps.hr

Uredništvo

E-mail adresa
za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@hps.hr

Tisak

VŽ2 graf d.o.o.
Velika Gorica

ISSN 0354-0650

Glavni i odgovorni urednik

Alan Čaplar
Palmotičeva 27, 10000 Zagreb
e-mail: caplar@hps.hr
tel.: 091/51-41-740

Urednički odbor

Darko Berljak
Vlado Božić
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Ivan Hapač
Faruk Islamović
Krunoslav Milas
Radovan Milčić
prof. dr. Željko Poljak
Robert Smolec
Damir Šantek
Klara Jasna Žagar

Lektura i korektura

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

Pretraživač i digitalni arhiv

Stari brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu te tražilica s bibliografijom časopisa dostupni su na internetskoj stranici časopisa te na DVD-u u izdanju HPS-a.

h t t p : / / w w w . h p s . h r

Suradnja u časopisu

Prilozi se mogu slati posredstvom elektroničke ili redovne pošte. Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati u digitalnom formatu (elektroničkom poštom, na CD-u ili DVD-u, u originalnoj veličini (bez smanjivanja), ali ne unutar Word dokumenata). Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova. Stavovi i mišljenja suradnika iznesena u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskoga planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

Pretplata

Godišnja pretplata za Hrvatsku

iznosi **150 kuna**. Pretplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskoga planinarskog saveza HR4123600001101495742, pri čemu na uplatnici ili u obrascu za plaćanje putem interneta, u rubrici »Poziv na broj«, treba biti upisan Vaš pretplatnički broj.

Godišnja pretplata za inozemstvo

iznosi 35 eura, a uplaćuje se na račun BIC ZABA-HR2X 25731-3253236, uz poziv na pretplatnički broj.

Cijena pojedinačnog primjerka

je 15 kuna (+ poštarina).

Vaš pretplatnički broj otisnut je uz Vašu adresu, koja je nalijepljena na omotnici za slanje časopisa. Nakon uplate i evidentiranja u HPS-u, na naljepnici možete vidjeti naznaku o obavljenoj uplati.

Kako se pretplatiti

Zainteresirani za pretplatu na časopis trebaju se telefonom, elektroničkom poštom ili pismom javiti u Ured Hrvatskoga planinarskog saveza (hps@hps.hr, 01/48-23-624, 01/48-24-142). Godišnja pretplata se odnosi na kalendarsku godinu, pa novi pretplatnik nakon uplate dobiva sve brojeve tiskane u tekućoj godini. Pretplata se automatski produžuje na sljedeću godinu, do opoziva. S prvim se brojem u novoj godini pretplatnicima fizičkim osobama šalje uplatnica za pretplatu, a pretplatnicima pravnim osobama računi.

316 30. Skupština HPS-a**328** Planinarenje s bebama**335** Planinarske nevolje**352** 150 kilometara razvodnicom Save i Drave

Sadržaj

Članci

316 30. Skupština HPS-a

Davor Rogina

323 Program rada Hrvatskog planinarskog saveza 2019. – 2023.

328 Planinarenje s bebama

Željko Bockovac

332 Levin Schlosser, vitez Klekovski

Eduard Hemar

335 Planinarske nevolje

Željko Poljak

340 Opet sam trebao

Ivan Hapač

345 Tako je to u prirodi

Klara Jasna Žagar

348 Tri bilogorske priče

Miroslav Mrkobrad

352 150 kilometara razvodnicom Save i Drave

Vladimir Volenec

356 Vijesti: Tisuću planinara na Danima hrvatskih planinara na Ravnoj gori, Završena opća planinarska škola PD-a Opatija, Opća planinarska škola u Karlovcu, Završila planinarska škola u Jastrebarskom, Uspomena na Marijana Fabetu na putu za najviši vrh Ukrajine, Sastanak Balkanske planinarske unije u Korči u Albaniji, U Lovranu održan znanstveni skup posvećen Učki, Održan pohod na Dinaru, najviši vrh Republike Hrvatske

363 Kalendar akcija

Tema broja

Bilogora

Naslovnica

Sveti Ilija na Biokovu,
foto: Alan Čaplar

30. Skupština HPS-a

Zapisnik Skupštine HPS-a održane 1. lipnja 2019. u Zagrebu

Predsjednik HPS-a prof. dr. Hrvoje Kraljević sazvaio je redovnu Skupštinu Hrvatskoga planinarskog saveza za subotu **1. lipnja 2019., s početkom u 11:00 sati, u hotelu Panorama u Zagrebu, Trg Krešimira Ćosića 9**, s predloženim dnevnim redom od 13 točaka.

Uoči sjednice, pozivi i materijali za sjednicu Skupštine upućeni su redovnom poštom svim udrugama članicama HPS-a u obliku tiskane brošure od 40 stranica s priloženim evidencijskim listićem za predstavnika svake članice.

Popis prisutnih predstavnika udruga članica HPS-a na 30. sjednici Skupštine HPS-a nalazi se u prilogu ovog zapisnika.

1. Otvaranje Skupštine i izbor radnih tijela Skupštine

Skupština je započela u 11:30 sati intoniranjem himne Republike Hrvatske »Lijepa naša domovino«. Predsjednik HPS-a **prof. dr. Hrvoje Kraljević** pozdravlja prisutne i otvara sjednicu Skupštine te poziva sve okupljene da minutom šutnje odaju počast planinarima preminulim u proteklom razdoblju.

Predsjednik HPS-a **prof. dr. Hrvoje Kraljević** predlaže izbor radnih tijela Skupštine u sljedećem sastavu:

- **RADNO PREDSEDNIŠTVO:** Aida Barišić (HPK Sveti Mihovil, Šibenik), Alan Čaplar (HPD Željezničar, Zagreb) i Hrvoje Kraljević (PDS Velebit, Zagreb)
- **VERIFIKACIJSKA KOMISIJA:** Robert Cvetković (PDS Velebit, Zagreb), Alen Čančarević (PD Obzova, Krk) i Irena Naranda (SPK Durango, Zagreb)
- **KANDIDACIJSKA KOMISIJA:** Predrag Radović (PD Viškovo), Goran Škugor (PD Pinklec, Sveta Nedelja) i Tomislav Zrinski (HPD Gradina, Konjščina)
- **IZBORNA KOMISIJA:** Hrvoje Tržić (HPD Krndija, Našice), Ivica Hanžek (HPD Oštrec, Zlatar) i Goran Šepić (Istarski planinarski savez)
- **ZAPISNIČAR:** Davor Rogina (HPD Kunagora, Pregrada)
- **OVJEROVITELJI ZAPISNIKA:** Željko Avdagić (Stanica planinarskih vodiča Zagreb) i Vladimir Jagušić (HPD Zanatlija, Zagreb).

Skupština HPS-a 1. lipnja 2019.

Predsjednik daje na glasovanje izneseni prijedlog, a Skupština jednoglasno prihvaća takav sastav radnih tijela Skupštine.

2. Verifikacija predstavnika u Skupštini HPS-a

Alen Čančarević u ime Verifikacijske komisije izvješćuje da na dan Skupštine Savez ima 353 punopravne članice. Skupštini je prema ovjerenim evidencijskim listićima pristupilo 120 predstavnika te ona u skladu sa člankom 32. Statuta HPS-a ima legitimitet za donošenje pravovaljanih odluka. Za donošenje odluka potrebna je natpolovična većina prisutnih predstavnika, odnosno najmanje 61 glas.

Skupština jednoglasno prihvaća izvješće Verifikacijske komisije.

3. Programsko izvješće o radu HPS-a u 2018. godini

Prof. dr. Hrvoje Kraljević iznosi sažeto izvješće o radu Saveza u protekloj godini, s osvrtom na najvažnija ostvarenja u proteklom četverogodišnjem mandatnom razdoblju. Pisano izvješće, koje je objavljeno u pisanim materijalima, temelji se na provedbi odluka tijela Saveza koja su donijela plan i program rada za 2018. godinu. Planirane aktivnosti ostvarivale su se brojnim pojedinačnim akcijama, u skladu s odlukama donesenim na sjednicama Izvršnog odbora Saveza i stručnih komisija, uz financijska ulaganja prema usvojenom financijskom planu. Velik broj aktivnosti odvija se provedbom mnogobrojnih programskih sadržaja naših stručnih komisija, ali i svim ostalim poslovima koji se svakodnevno obavljaju u sjedištu Saveza u Zagrebu i na drugim mjestima. Izvješće je sažeta sinteza onoga što su radili Izvršni odbor, dužnosnici, komisije i Ured HPS-a u prošloj godini.

Kraljević navodi da je u Savez na kraju 2018. bilo udruženo 347 udruga članica. Među njima je bilo ukupno 294 planinarskih društava i klubova, 13 županijskih i gradskih planinarskih saveza, jednako toliko stanica vodiča te Hrvatska gorska služba spašavanja, njenih 25 stanica i jedna pridružena članica. Registrirano je ukupno 18.414 seniora, 5.639 mladih, 7.667 umirovljenika i 1056 sportskih penjača. Prošlu godinu HPS je završio s ukupno 32.776 članova, što je rekordan broj registriranih planinara.

Prema planu i programu usvojenom na Skupštini HPS-a izvedene su mnogobrojne akcije u zemlji i inozemstvu. Središnje savezne akcije bile su pohod na Dinaru i Dani hrvatskih planinara. Lanjske su godine Dani hrvatskih planinara održani 23. i 24. lipnja u Ivancu i na Ivanšćici, uz svečano obilježavanje 120. obljetnice planinarstva u Ivancu. U protekloj godini nizom akcija obilježena je 120. obljetnica jednog od najstarijih hrvatskih časopisa – Hrvatskog planinara. Prošle godine završena je projektna suradnja HPS-a na međunarodnom projektu »Penjanje za sve«, s 80-postotnim učešćem fonda Europske unije iz programa Erasmus Plus. U svim aktivnostima sudjelovali su naši predstavnici, a HPS je za tu aktivnost izravno koristio 80.842 eura. Kraljević zaključuje izvješće informacijom da je u proteklom mandatu u članstvo Saveza primljeno 70 novih udruga, a brojnost članstva porasla je za 18 %.

Predrag Livak (HPD Sokolovac, Požega) daje osvrt na časopis Hrvatski planinar, pri čemu pohvaljuje rad Uredničkog odbora, no predlaže poboljšanja kako ne bi dolazilo do pogrešaka. U vezi s radom tijela Saveza, upozorava da se tečajevi stručnih komisija rijetko održavaju u Slavoniji te da predstavnici Saveza rijetko dolaze na pohode i manifestacije u Slavoniji. Također smatra da bi u Statutu HPS-a trebalo promijeniti odredbe o kvorumu za donošenje odluka u Skupštini. Predsjednik Saveza **prof. dr. Hrvoje Kraljević** u nastavku ukazuje da je na ovoj Skupštini prisutno više od trećine predstavnika članica Saveza, a predsjednik Izvršnog odbora **Vladimir Novak** daje objašnjenje da su tijela Saveza i njihovi predstavnici jednako vrijedni, da svi zajedno činimo Hrvatski planinarski savez te da se svakom predstavniku tijela Saveza koji predstavlja Savez na nekoj manifestaciji, uključujući ne samo članove Izvršnog odbora, nego i članove komisija, mogu prenijeti informacije koje oni prenose Uredu HPS-a i tijelima Saveza.

Radno predsjedništvo daje na glasovanje programsko izvješće te se Programsko izvješće u predloženom obliku jednoglasno prihvaća.

4. Financijsko izvješće HPS-a za 2018. godinu

Glavni tajnik HPS-a **Alan Čaplar** daje sažetak financijskog izvještaja za 2018., koji su udruge članice HPS-a u pisanom obliku dobile u pisanim

materijalima. Navodi kako određene teškoće predstavlja neurednost u naplati članskog materijala. Sredstva prikupljena od članarine u potpunosti se vraćaju članstvu kroz člansko osiguranje za slučaj invaliditeta i smrti te namjenskim financiranjem akcija 13 komisija. Prihodi u 2018. iznosili su **2.298.190 kuna**, što je 15 % više od planiranoga. Rashodi u 2018. iznosili su **2.393.399 kuna**, što znači da su bili za **95.209 kuna** veći od prihoda. Pozitivna razlika posljedica je ušteda u nekim stavkama, a višegodišnji skupljeni kapital važna je pričuva i jamstvo usklađivanja različite dinamike rashoda i prihoda sredstava tijekom godine. Poslovanje HPS-a financijski je stabilno, a financiranje svih akcija iz plana rada Saveza bilo je pokriveno u potpunosti.

Radno predsjedništvo daje na glasovanje izneseno Financijsko izvješće HPS-a za 2018. godinu. Financijsko izvješće jednoglasno se prihvaća.

5. Izvješće Nadzornog odbora HPS-a

Neda Turina, predsjednica Nadzornog odbora, podnosi izvješće Nadzornog odbora o radu u razdoblju od prethodne Skupštine. Članovi Nadzornog odbora bili su nazočni na svim sjednicama Izvršnog odbora te redovito pratili rad toga tijela. Detaljno izvješće Nadzornog odbora poslano je članicama Saveza u skupštinskim materijalima, gdje je opisan nadzor materijalnog i financijskog poslovanja HPS-a, provedbe programa, rad tijela i stručnih službi, način primjene općih i organizacijskih akata, zaključci Skupštine i Izvršnog odbora te drugih radnih tijela, komisija i odbora. Važno je napomenuti i da su svi odnosi između dužnosnika, tijela i zaposlenika HPS-a bili kolegijalni, korektni i usmjereni na postizanje što boljih rezultata. Rad Saveza bio je usklađen sa zakonima, Statutom i drugim aktima HPS-a. Nadzorni odbor ocjenjuje rad Saveza uspješnim.

Izvješće Nadzornog odbora Skupština prihvaća jednoglasno.

6. Izvješće Suda časti HPS-a

U ime radnog predsjedništva, prof. dr. Hrvoje Kraljević obavještava da se pisano izvješće Suda časti nalazi u pisanim materijalima, na 26. stranici brošure. Budući da nije bilo postupaka, radno predsjedništvo predlaže da se pisano izvješće usvoji u predloženom obliku.

Izvješće Suda časti Skupština prihvaća jednoglasno.

7. Razrješenje predsjednika HPS-a, dopredsjednika HPS-a, predsjednika i članova Izvršnog odbora, Nadzornog odbora i Suda časti

Radno predsjedništvo utvrđuje da su usvojena sva potrebna izvješća i da 13. lipnja istječe mandat tijelima i dužnosnicima Saveza, čime su se ispunili uvjeti da se pristupi razrješenju predsjednika i dopredsjednice Saveza te članova Izvršnog odbora, Nadzornog odbora i Suda časti.

Radno predsjedništvo poziva članove da glasovanjem donesu odluku o razrješenju tijela i dužnosnika Saveza. Odluka o razrješenju predsjednika, dopredsjednice te članova Izvršnog odbora, Nadzornog odbora i Suda časti donesena je jednoglasno.

Vladimir Novak zahvaljuje u ime svih dosadašnjih dužnosnika na aktivnom angažmanu u tijelima Saveza te prof. dr. Hrvoju Kraljeviću predaje posebnu zahvalnicu za uspješan rad u svojstvu predsjednika Saveza u proteklih 20 godina, od 1999. do 2019.

8. Izbor predsjednika HPS-a, dopredsjednika HPS-a, predsjednika Izvršnog odbora, članova Nadzornog odbora i članova Suda časti

Sukladno Statutu HPS-a, Skupština bira predsjednika HPS-a, dopredsjednika HPS-a, predsjednika Izvršnog odbora HPS-a, članove Nadzornog odbora i članove Suda časti. Postupak izbora uređen je Statutom HPS-a.

Izbori za tijela HPS-a raspisani su odlukom Izvršnog odbora HPS-a od 25. ožujka 2019., a prema članku 36. stavku 1., članku 37., članku 38. stavku 4., članku 43. stavku 1. i članku 45. stavku 1. Statuta HPS-a. Dopisom broj 010/DB19 od 26. ožujka 2019. sve punopravne članice HPS-a pozvane su da do 20. travnja 2019. na adresu Hrvatskoga planinarskog saveza pošalju pojedinačne kandidature za predsjednika, dopredsjednika, predsjednika Izvršnog odbora, članove Nadzornog odbora i članove Suda časti.

U ime Kandidacijske komisije **Goran Škugor** izvješćuje da su zaprimljene sljedeće kandidature:

Za predsjednika HPS-a:

1. Darko Berljak, prijedlog PDS-a Velebit, Zagreb

Za dopredsjednicu HPS-a:

1. Jadranka Čoklica, prijedlog HPD-a MIV, Varaždin

Za predsjednika Izvršnog odbora HPS-a:

1. prof. dr. Darko Grundler, prijedlog HPD-a Jelengrad, Kutina

Za članove Nadzornog odbora:

1. Zlatko Becić, član HPD-a Vučedol, Vukovar, prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
2. Božena Kralj Vrsalović, prijedlog HPD-a Željezničar, Zagreb i prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
3. prof. dr. Hrvoje Kraljević, član PDS-a Velebit, Zagreb, prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
4. Neda Turina, članica PD-a Zavižan, Senj, prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
5. Sonja Vršić, prijedlog PD-a Bundek, Mursko Središće i prijedlog Izvršnog odbora HPS-a

Za članove Suda časti:

1. Nada Banović, članica PD-a HZZO, Požega, prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
2. Vladimir Božić, prijedlog HPD-a Željezničar, Zagreb i prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
3. Borislav Černi, član PD-a Psunj, Pakrac, prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
4. Igor Eškinja, član PD-a Opatija, prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
5. Darko Matić, član HPD-a Zaprešić, prijedlog Izvršnog odbora HPS-a
6. prof. dr. Željko Poljak, član PK HLZ-a Zagreb, prijedlog Izvršnog odbora HPS-a.

Taj je prijedlog sa životopisima kandidata upućen svim punopravnim članicama HPS-a u radnim materijalima za Skupštinu.

Kandidacijska komisija utvrdila je da sve zaprimljene kandidature udovoljavaju uvjetima propisanim Statutom HPS-a. Svi predloženi kandidati prihvaćaju kandidaturu. U skladu s time, pripremljeni su glasački listići.

Kako bi predstavnici u Skupštini upoznali predložene kandidate, Kandidacijska komisija

Predstavnici planinarskih udruga na Skupštini HPS-a

predlaže da se kandidati za predsjednika, dopredsjednika i predsjednika Izvršnog odbora kratko osobno predstavljaju Skupštini, odnosno da naznače svoje glavne motive za rad u HPS-u u sljedećem mandatnom razdoblju.

Darko Berljak, Jadranka Čoklica i Darko Grundler iznose svoje kandidature, naglašavajući glavne podatke iz svojih planinarskih životopisa, motive za kandidaturu te stajališta, planove i inicijative koje će zastupati u radu Saveza u sljedećem mandatnom razdoblju. Kandidat za predsjednika Izvršnog odbora **prof. dr. Darko Grundler** iznosi listu članova Izvršnog odbora koje predlaže za izbor, koju čine: Aida Barišić, Igor Eterović, Tomislav Jakopac, Luka Kvočić, Mladen Mavrin, Vladimir Novak, Davor Rogina, Margareta Skuhala Juričić, Karoline Supina Vrabec i Tomislav Zrinski.

Radno predsjedništvo zahvaljuje kandidatima na predstavljanju, pojašnjava način glasovanja tako da prema Poslovniku predstavnici u Skupštini na mjestu gdje su predali evidencijske listiće prije Skupštine i primili dokazni izborni listić, taj listić zamijene glasačkim listićem kojim mogu obaviti glasovanje.

Radi provedbe glasovanja, u 12:55 sati određuje se stanica u trajanju od pola sata. Predstavnici udruga članica HPS-a pristupili su potom glasovanju ubacivanjem glasačkih listića u kutije na ulazu u dvoranu.

Skupština nastavlja s radom u 13:30 sati.

Nakon obrade rezultata, Izborna komisija izvješćuje da je glasovanju pristupilo ukupno 115 predstavnika u Skupštini. Prebrojavanjem glasova, Izborna komisija utvrdila je da su predloženi kandidati dobili sljedeći broj glasova:

- Za predsjednika: Darko Berljak, 107 glasova.
- Za dopredsjednika: Jadranka Čoklica, 111 glasova.
- Za predsjednika Izvršnog odbora: prof. dr. Darko Grundler, 110 glasova.
- Za članove Nadzornog odbora: Zlatko Becić, Božena Kralj Vrsalović, prof. dr. Hrvoje Kraljević, Neda Turina i Sonja Vršić, svi po 107 glasova.
- Za članove Suda časti: Nada Banović – 66 glasova, Vladimir Božić – 53 glasa, Borislav Černi – 43 glasa, Igor Eškinja – 39 glasova, Darko Matić – 16 glasova i prof. dr. Željko Poljak – 50 glasova.

Izborna komisija također utvrđuje da se izborom predsjednika Izvršnog odbora Darka Grundlera članovima Izvršnog odbora imenuju Aida Barišić, Igor Eterović, Tomislav Jakopec, Luka Kvočić, Mladen Mavrin, Vladimir Novak, Davor Rogina, Margareta Skuhala Juričić, Karoline Supina Vrabec i Tomislav Zrinski.

Skupština jednoglasno prihvaća izvješće Izborne komisije te prema navedenim rezultatima izbora utvrđuje da su izabrani: za predsjednika Saveza Darko Berljak, za dopredsjednicu Jadranka Čoklica, za predsjednika Izvršnog odbora prof. dr. Darko Grundler, za članove Nadzornog odbora: Zlatko Becić, Božena Kralj Vrsalović, prof. dr. Hrvoje Kraljević, Neda Turina i Sonja Vršić, za članove Suda časti: Nada Banović, Vladimir Božić i prof. dr. Željko Poljak, a za zamjenike članova Suda časti: Borislav Černy, Igor Eškinja i Darko Matić.

9. Imenovanje osoba ovlaštenih za zastupanje HPS-a prema člancima 7. i 29. Statuta HPS-a

Radno predsjedništvo poziva predstavnike u Skupštini da temeljem članaka 7. i 29. Statuta HPS-a donesu odluku o imenovanju osoba ovlaštenih za zastupanje Saveza. Prema Statutu, to su predsjednik Saveza Darko Berljak, dopredsjednica Saveza Jadranka Čoklica, predsjednik Izvršnog odbora prof. dr. Darko Grundler i glavni tajnik Saveza Alan Čaplar.

Prijedlog se jednoglasno usvaja te radno predsjedništvo utvrđuje da su Darko Berljak, Jadranka Čoklica, prof. dr. Darko Grundler i Alan Čaplar

imenovani osobama ovlaštenima za zastupanje Saveza.

10. Program rada Hrvatskoga planinarskog saveza za razdoblje 2019. – 2023.

Vladimir Novak iznosi prijedlog programa rada HPS-a za razdoblje 2019. – 2023. Izvršni odbor HPS-a, kao tijelo koje sukladno članku 39. Statuta HPS-a utvrđuje prijedlog programa planinarstva, sportskog penjanja i planinskog skijanja državne razine, odnosno programa rada Saveza, na sjednici održanoj 6. svibnja 2019. pripremio je prijedlog Programa rada Saveza za mandatno razdoblje od 2019. do 2023. Program rada temelji se na ciljevima Saveza utvrđenima člankom 14. Statuta HPS-a te je usmjeren na razvoj svih djelatnosti navedenih u članku 16. Statuta HPS-a. Sam program predstavljen je detaljno u pisanim materijalima, i to od 30. do 33. stranice. Izvršni odbor posebno je vodio računa o tome da program bude usklađen sa Strategijom razvoja hrvatskog planinarstva 2015. – 2025., koju je na sjednici održanoj 13. lipnja 2015. donijela Skupština, a također i s potrebama iskazanima u radu tijela, komisija i udruga Saveza. Program sadrži sedam osnovnih postavki te dvije cjeline u kojima su detaljno razrađene organizacijske zadaće i zadaće stručnih komisija Saveza. U okviru organizacijskih zadaća, djelovat će se na područjima razvoja članstva, planinarske infrastrukture, promidžbi, skrbi za sigurnost u planinama, unaprjeđenju rada tijela i komisija HPS-a te na intenzivnoj suradnji s udrugama članicama HPS-a na rješavanju pitanja od njihova interesa. Nadalje, u programu je definiran i način razvijanja odnosa s ustanovama izvan HPS-a, smjernice za stabilno financijsko poslovanje i rad Ureda HPS-a. U cjelini koja se odnosi na programske zadaće u stručnim djelatnostima precizno su zadane konkretne zadaće i ostvarenja koja je potrebno postići radom stručnih komisija. Iako su sve djelatnosti važne za rad Saveza, Vladimir Novak ističe da će se posebno raditi na interdisciplinarnom unaprjeđenju sustava školovanja članstva. U program je uključena zadaća provođenja svojevršne »cjelovite kurikularne reforme«, odnosno harmoniziranje i standardizacija programa i načina provođenja svih vrsta školovanja u Savezu. Poseban izazov predstavlja i razvoj sportskog penjanja koje

od sljedeće godine i Olimpijskih igara u Tokiju postaje olimpijski sport. Na sličan su način definirane i zadaće drugih komisija te smjernice za razvoj svih djelatnosti. Vladimir Novak poziva sve predstavnike udruga da podrže takav program rada i aktivno sudjeluju u njegovoj realizaciji.

Mile Milković (PD Željezničar, Gospić) osvrće se na zaprimljen dopis Ministarstva državne imovine u vezi s pitanjem vlasništva i upravljanja planinarskim kućama Vila Velebita, Kugina kuća i Visočica te poziva Savez da pomogne u rješavanju tih pitanja, na što prof. dr. Hrvoje Kraljević ističe da je skrb o planinarskim objektima već sadržana i istaknuta u Programu rada kao jedna od prioritarnih zadaća.

Tomislav Friščić (PK Ivanec) poziva prisutne da podrže novoizabrano vodstvo Saveza, a Savez da se »čvršće« postavi prema članicama koje ne ispunjavaju svoje obveze, primjerice prema onima koje nepravovremeno plaćaju članske markice.

Program rada daje se na usvajanje Skupštini te se jednoglasno prihvaća.

11. Raspored financijskih sredstava za rad komisija HPS-a za 2019. godinu

Vladimir Novak podsjeća da je Skupština HPS-a održana 23. travnja prošle godine donijela financijski plan HPS-a za 2019. s usklađenim stavkama prihoda i rashoda od ukupno 2.325.000 kuna, s napomenom da Izvršni odbor krajem godine u skladu sa svojim ovlastima detaljno razradi proračun svake komisije Saveza prema stavkama aktivnosti odnosno prijedlogu konkretnih akcija, koje se u to vrijeme još ne mogu precizno planirati za sljedeću godinu. U tom planu, ukupni rashodi komisija planirani su u iznosu od 560.000 kuna. Krajem prosinca prošle godine, nakon primitka izvješća o radu i prijedloga plana rada komisija i potrebnih sredstava za rad komisija, Izvršni odbor utvrdio je prijedlog visine i rasporeda sredstava u 70 stavaka, razrađenih za svaku komisiju. Raspored tih sredstava po stavkama, komisijama i nazivima akcija vidljiv je na 34. stranici u pisanim materijalima koji su upućeni svim punopravnim članicama HPS-a. Vladimir Novak posebno naglašava da se sredstva mogu koristiti isključivo namjenski, za akcije iz toga plana i u skladu s programom rada, Statutom, pravilnicima komisija i odlukama Izvršnog odbora.

Raspored financijskih sredstava s godišnjim planom rada usvaja se jednoglasno.

12. Financijski plan HPS-a za 2020. godinu

Glavni tajnik HPS-a **Alan Čaplar** sažeto predstavlja prijedlog godišnjega financijskog plana Saveza za 2020. godinu, koji su predstavnici u Skupštini dobili u pisanim materijalima za Skupštinu.

Prijedlog financijskog plana razmatran je 23. travnja 2019. na sjednici Izvršnog odbora i to ga je tijelo u skladu sa člankom 39. Statuta HPS-a utvrdilo i uputilo ovoj Skupštini.

Financijski plan za 2020. napravljen je prema uputama propisanim Pravilnikom o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija. Za sljedeću godinu planiraju se uravnoteženi prihodi i rashodi od 2.600.000 kuna. Čaplar podsjeća da je proračun za ovu godinu (2.325.000 kuna) 15 % veći od prošlogodišnjega, a povećanje za sljedeću godinu prema ovom prijedlogu iznosi daljnjih 11,8 %. To je povećanje većinom uvjetovano većim troškovima članskog osiguranja za sve naše članove. Poznato je da HPS s Croatia osiguranjem ima višedesetljetnu policu za slučaj nesretnog slučaja na planinarskim akcijama u Hrvatskoj i inozemstvu, a od prošle godine i posebnu policu za slučaj nesreće pri sportskom penjanju. Te police osiguranja, kao i detaljne upute o njihovoj realizaciji dostupne su od ove godine na web-stranici HPS-a.

Cijena članskih markica sada iznosi 20 kuna za mladež i umirovljenike te 35 kuna za ostale. Ta je članarina izrazito skromna u odnosu na brojne druge sportske saveze, no glavna je zadaća učiniti članstvo u HPS-u što pristupačnijim za sve zainteresirane, a istodobno za tu cijenu članarine članstvu ponuditi još kvalitetnije usluge i tiskana izdanja. U sljedećim će godinama trebati ponovno razmotriti pitanje povećanja članarine, ali isključivo da bi se povećala namjenska ulaganja u programe i razvojne aktivnosti, nove usluge i poboljšanje kvalitete rada.

Iako zasad nema povećanja iznosa članarine, u financijskom planu za 2020. predviđeno je povećanje ulaganja u rad naših stručnih komisija, pri čemu će se na svim razinama voditi računa o tome da se sredstva ulažu strogo namjenski i u

Obraćanje novoizabranog predsjednika Izvršnog odbora HPS-a Darka Grundlera predstavnicima u Skupštini

skladu s godišnjim financijskim planom. Planom za sljedeću godinu predviđena je i posebna stavka za potrebe uređenja zgrade Saveza u Kozarčevoj 22, u čiju se obnovu posljednjih 20 godina nije ništa ulagalo. Alan Čaplar posebno ističe da će se nastaviti i povećati ulaganja u obnovu i održavanje planinarskih putova i objekata, pri čemu će se prioritet dati objektima od nacionalne važnosti.

Mile Milković (PD Željezničar, Gospić) traži pojašnjenje vezano uz časopis Hrvatski planinar i proračun od 400.000 kn predviđen za troškove nezaposlenih osoba, tj. pita odnosi li se taj iznos na glavnog tajnika Alana Čaplara i je li on u sukobu interesa jer je glavni urednik časopisa, a sada i zaposlenik HPS-a. Također apelira da se osigura više novca za održavanje planinarskih putova.

Alan Čaplar pojašnjava da je financijskim planom predviđeno povećanje sredstava za planinarske putove i objekte, a što se tiče financijskih sredstava predviđenih za troškove osoba izvan radnog odnosa, radi se o troškovima koji se isplaćuju u skladu s propisima i odlukama Skupštine i Izvršnog odbora HPS-a, primjerice za dolazak predstavnika na sjednice Skupštine, tijela i komisija Saveza, predstavljanje Saveza na raznim domaćim i međunarodnim skupovima i slično. Nadalje, Čaplar naglašava da se dužnost glavnog urednika časopisa Hrvatski planinar obavlja volonterski, kao što je to bilo i tijekom svih 120 godina njegova izlaženja. Također, i rad svih članova uredničkog odbora, autora i suradnika, od početaka izlaženja časopisa u 19. stoljeću do danas, volonterski je, u čemu smo jedinstveni nakladnik u Hrvatskoj. Alan Čaplar

prima isključivo plaću glavnog tajnika HPS-a, koja se financira iz sredstava HOO-a, u iznosu koji je utvrđen odlukom HOO-a za glavne tajnike nacionalnih sportskih saveza. Sukob interesa ne postoji i zbog činjenice da glavnog urednika imenuje Izvršni odbor HPS-a, a sve odluke o financiranju časopisa donose Skupština i Izvršni odbor HPS-a, a ne glavni tajnik HPS-a.

Financijski plan daje se Skupštini na usvajanje te ga Skupština jednoglasno usvaja.

13. Pitanja i prijedlozi

Uoči ove točke **Jasminka Listeš** (PD slijepih Prijatelji planina, Zagreb) i **Špirko Domljanović** (HPD Kozjak, Kaštela) uručili su Savezu prigodnu brošuru PD-a slijepih Prijatelji planina i zahvalnicu HPD-a Kozjak, Kaštela za doprinos radu tog društva.

Boris Kurilić (PD Kamenjak, Rijeka) naglašava da uz planinarska društva HPD Zagreb-Matica iz Zagreba, HPD MIV iz Varaždina, HPD Mosor iz Splita, HPD Željezničar iz Zagreba, PD Paklenica iz Zadra, PD Dubovac iz Karlovca i PD Bršljan Jankovac iz Osijeka, i PD Kamenjak iz Rijeke ima više od 500 članova pa u tom smislu predlaže dopunu izvješća. Predlaže i da se pooštre uvjeti za osnivanje novih planinarskih društava, primjerice da ih se obveže da imaju barem jednog markacista i vodiča te da preuzmu obvezu održavanja barem jednog planinarskog puta.

Na iznesene prijedloge odgovara glavni tajnik **Alan Čaplar**, koji pojašnjava da je osnivanje i djelovanje planinarskih udruga uređeno Zakonom o udrugama i Zakonom o sportu. Naglasio je da je uloga Saveza omogućiti zainteresiranim za planinarsko djelovanje što jednostavniji rad i što bolje uvjete, pa bi propisivanje novih obaveza za udruge moglo djelovati kontraproduktivno za njihovu osnovnu djelatnost.

Dubravko Šincek (PD Ravna gora, Varaždin) podsjeća prisutne da se sljedećeg vikenda, 8. i 9. lipnja 2019., održavaju Dani hrvatskih planinara te sve prisutne poziva u Trakošćan i na Ravnu goru.

Skupština je završena u 14:20 sati.

Zapisničar: **Davor Rogina**

Ovjerovitelji zapisnika:

Željko Avdagić i Vladimir Jagušić

Program rada Hrvatskog planinarskog saveza 2019. – 2023.

Izvršni odbor HPS-a, kao tijelo koje sukladno članku 39. Statuta HPS-a utvrđuje prijedlog programa planinarstva, sportskog penjanja i planinskog skijanja državne razine, odnosno programa rada Saveza, na sjednici 6. svibnja 2019., pripremio je prijedlog Programa rada Hrvatskog planinarskog saveza za mandatno razdoblje 2019. – 2023. Taj je prijedlog upućen svim udrugama članicama HPS-a u pisanim materijalima za Skupštinu te ga je Skupština HPS-a na sjednici 1. lipnja 2019. jednoglasno usvojila.

Program rada utemeljen je na ciljevima Saveza utvrđenim člankom 14. Statuta HPS-a te je usmjeren na razvoj svih djelatnosti navedenih u članku 16. Statuta HPS-a. Čvrst temelj za razvoj Saveza u idućem mandatnom razdoblju predstavlja također Strategija razvoja hrvatskog planinarstva 2015. – 2025. koju je na sjednici 13. lipnja 2015. donijela Skupština HPS-a. Prijedlog programa rada za iduće mandatno razdoblje po potrebi nadopunjuje, mijenja i prihvaća Skupština HPS-a, te izabrana tijela i dužnosnici HPS-a zadužuje i obvezuje na provođenje toga programa.

Pri provedbi programa rada posebno treba voditi računa o nužnosti da svestrana suradnja kroz dobro organiziran, otvoren i transparentan rad tijela, dužnosnika, zaposlenika i komisija HPS-a i prema zajedničkim ciljevima usmjeren rad udruga članica HPS-a, uz svestrano uvažavanje svih potreba i specifičnosti u planinarskoj udruzi, koji je bio ključ za ostvarenje značajnih rezultata u proteklom razdoblju, treba i dalje biti osnovno obilježje rada u Hrvatskom planinarskom savezu.

I. OSNOVNE POSTAVKE

Djelovanje Hrvatskog planinarskog saveza u idućem mandatnom razdoblju bit će usmjereno na:

1. javno djelovanje u svrhu očuvanja i predstavljanja vrijednosti, dostignuća i prepoznatljivosti hrvatskog planinarstva proisteklih iz bogate tradicije planinarske udruge u Republici Hrvatskoj;
2. sustavnu potporu razvoju svih stručnih i organizacijskih djelatnosti te HPS-a prema interesima članstva utvrđenim Srednjoročnom strategijom razvoja planinarstva 2015. – 2025.;

3. podršku članstvu planinarske udruge kroz pružanje dobro organiziranih, vjerodostojnih i pravovremenih informacija i potencijalnim članovima planinarske udruge, posebno kroz unaprjeđenje sustava školovanja na svim razinama u planinarskoj udruzi;
4. stalnu skrb o unaprjeđenju kvalitete, održavanju i razvoju mreže uređenih planinarskih putova i planinarskih objekata u Republici Hrvatskoj;
5. zalaganje za bolji status planinarstva i s planinarstvom povezanih djelatnosti u zakonskim i podzakonskim aktima, državnim i javnim institucijama i tijelima, kao i u javnom medijskom prostoru;
6. stalno praćenje društvenih i terenskih aktivnosti udruženih članica HPS-a, te brzu i kvalitetnu stručnu, savjetodavnu i drugu potrebnu pomoć krovne udruge u rješavanju pitanja iz njihovog rada;
7. uključivanje svih potrebnih suvremenih rješenja u ustroju, organizaciji i svakodnevnom radu Hrvatskog planinarskog saveza.

II. ORGANIZACIJSKE PROGRAMSKE ZADAĆE

1. **ČLANSTVO HPS-a:** Osnovna zadaća Hrvatskog planinarskog saveza je stvaranje uvjeta za siguran i ugodan boravak individualnih članova u planinama; u tom cilju HPS će i dalje podupirati programe i akcije koji potiču člansku aktivnost, a posebno osposobljavanje i usavršavanje kroz škole, tečaje, vježbe, seminare, radionice i druge edukativne akcije; naglasak će biti na kvaliteti rada sa članstvom

kroz dostupnost informacija, literature i školovanja te unaprjeđenje planinarske infrastrukture, a ne nužno na postizanju povećanja članstva (kvantitete); poticati će se i potpomagati rad s djecom kao potencijalnim planinarima i nosiocima aktivnosti u budućnosti; u planiranju cijena članskih markica potrebno je imati u vidu složene društvene i gospodarske prilike i ograničene financijske mogućnosti članstva, ali istodobno i potrebu da se kroz poboljšanu kvalitetu usluga ili ponudu novih mogućnosti i usluga od interesa za članstvo pribave sredstva koja omogućuju daljnja ulaganja u razvoj djelatnosti kojima se bave članovi HPS-a

2. **PLANINARSKA INFRASTRUKTURA:**

Koordinirani nastup prema ministarstvima za upravljanje državnom imovinom, turizma, zaštitu okoliša i prirode te drugim institucijama u cilju stvarnog rješavanja statusa planinarskih objekata uz naglasak da se pružanje usluga u njima odvija u specifičnim uvjetima visine, oštre klime, sezonskog rada, udaljenosti od uobičajene komunalne infrastrukture, uz ograničenja koja proizlaze iz uvjeta u zaštićenim područjima i nemogućnosti postizanja financijske samoodrživosti koja bi omogućila značajnija ulaganja u kvalitetu ponude, usluga i funkcionalnost objekata; prednost pri ulaganjima imat će planinarski objekti i putovi koji se nalaze na prostorima od posebnog značaja za razvoj hrvatskog planinarstva (Klek, Bijele i Samarske stijene, Velebit, Biokovo, Dinara i Lička Plješivica), posebno imajući u vidu njihovu važnost za sigurnost boravka i kretanja svih posjetitelja u hrvatskim planinama; racionalno upravljanje mrežom planinarskih putova, ne otvarajući nove u prostorima u kojima je mreža već razvijena ili zbog značajki terena nije potrebna, ali i ukidajući putove za kojima više ne postoji potreba uslijed izgradnje prometnica i promjene uobičajenih pravaca kretanja posjetitelja; daljnje vođenje i unaprjeđenje ažurnih i cjelovitih računalnih registara planinarske infrastrukture (putovi, objekti i dr.).

3. **PROMIDŽBA PLANINARSTVA:** Javnim djelovanjem i prisutnošću u medijskom prostoru na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini postići bolji status i veće uvažavanje

društvene uloge planinarstva u javnosti; jačanje komunikacije između Saveza, udruga članica i individualnih članova HPS-a korištenjem suvremenih tehnologija i medijskih servisa radi bolje dostupnosti aktualnih, točnih i korisnih informacija; daljnje poticanje izdavaštva svih vrsta planinarskih publikacija a prvenstveno edukativnih priručnika te vodiča i zemljovida hrvatskih planina, ali i ostalih oblika planinarske literature, ne samo iz razloga promidžbe ili ostvarivanja prihoda od prodaje, već i radi stvaranja što cjelovitije ponude sredstava za educiranje, informiranje i motiviranje članstva za volonterski rad u planinskoj udruzi i sudjelovanje u programima Saveza; posebno njegovati časopis »Hrvatski planinar« kako radi njegove iznimne tradicije tako i zbog jačanja veza HPS-a sa članstvom i unaprjeđenja informiranosti članova HPS-a o raznovrsnim aktivnostima u Savezu, stanju u planinama i drugim pitanjima od njihova interesa; motivirati veći broj članstva na redovitu pretplatu na »Hrvatski planinar«; poticanje kulture organiziranja i sudjelovanja u zajedničkim pohodima putem kalendara akcija HPS-a; prilagođavanje promidžbe suvremenim trendovima i navikama mladih (internet, društvene mreže, web stranice i dr.). Dio publikacija, posebice onih čiji sadržaj treba relativno često osvježavati objavljuivat će se u formi računalnih publikacija (e-book).

4. **SKRB ZA SIGURNOST U PLANINAMA:**

Kroz čvrstu statutarnu povezanost i partnersku suradnju HGSS-a i HPS-a skrbiti o visokom stupnju sigurnosti boravka i kretanja u planinama svih članova HPS-a ali i drugih posjetitelja planina, a među njima i organizatora i provoditelja raznovrsnih sportskih, turističkih i drugih aktivnosti u planinama; kroz razvijanje stručnih vještina među članstvom HPS-a stvarati dobru bazu za funkcionalan izbor ljudstva koji u HGSS-u nastavljaju osposobljavanje i stručni rad u svojstvu gorskih spašavatelja

5. **RAD TIJELA I KOMISIJA HPS-a:** Skupština HPS-a treba i dalje utvrđivati i usmjeravati rad Saveza donošenjem odgovarajućih akata, odluka i godišnjih planova; Izvršni odbor kao

izvršno tijelo HPS-a treba ostvariti u praksi sve zadaće potrebne za funkcioniranje Saveza i njegovih komisija; redovnim praćenjem rada i poslovanja HPS-a Nadzorni odbor treba pomoći da rad Saveza u potpunosti bude usklađen s propisima, Statutom i odlukama Skupštine HPS-a; u slučaju povreda kodeksa planinarske etike Sud časti rješavat će pitanja iz svoje nadležnosti nastojeći prvenstveno postići mirna, kolegijalna i učinkovita rješenja; rad komisija treba usmjeravati prema konkretnim i ostvarivim razvojnim ciljevima, nastojeći postići timski rad sa sinergijskim učinkom, veće uvažavanje članstva te praktična i provediva rješenja koja omogućuju kvalitetan razvoj svih specijalističkih djelatnosti

6. **ODNOSI S UDRUGAMA ČLANICAMA:**

Imajući u vidu ulogu Saveza u koordiniranju djelovanja planinarskih udruga koje ga sačinjavaju nužna je stalna, transparentna, pravovremena, obostrana povezanost tijela, dužnosnika, komisija i Ureda HPS-a s jedne i udruženih članica HPS-a s druge strane; pružat će se podrška novoosnovanim udrugama, posebno onima koje se osnivaju u području gdje nema planinarskih djelatnosti; unaprjeđenje komunikacije i sustava informiranja o planinarskim temama; poticanje planinarskih udruga na pojačanu aktivnost u organiziranju zanimljivih izleta, tura i pohoda, a posebno na području školovanja članstva te u radu s djecom i mladima; poticanje županijskih i gradskih saveza na ispunjavanje njihove uloge u povezivanju i koordiniranju zajedničkih planinarskih aktivnosti na području županija i gradova u kojima su osnovani

7. **ODNOSI S USTANOVAMA IZVAN HPS-a:**

Aktivno sudjelovanje u donošenju propisa koji uređuju područja našeg djelovanja na državnoj i lokalnoj razini; pronalaženje rješenja za izmjene u postojećim propisima koji stvaraju prepreke u našem radu i razvoju; prijenos iskustava iz prakse prema javnim ustanovama i tijelima javne uprave u cilju boljeg uvažavanja brojnih specifičnosti koje su sastavnice organiziranog planinarstva; razvijanje odnosa s Hrvatskim olimpijskim odborom u cilju nesmetane realizacije redovnih, razvojnih i olimpijskih programa financiranja; aktivno

sudjelovanje u radu međunarodnih planinarskih i sportsko-penjačkih asocijacija (UIAA, IFSC, EUMA, ERA, BMU) na svim njihovim organizacijskim razinama; njegovanje i razvijanje tradicionalno dobrih odnosa s planinarskim savezima i udrugama u susjednim zemljama, a napose s Planinskom zvezom Slovenije

8. **FINANCIJSKO POSLOVANJE:** Zadržati uspješno financijsko poslovanje prema uobičajenoj strukturi prihoda i rashoda; kroz ažurno sudjelovanje u redovnim, razvojnim i olimpijskim programima HOO-a, prodaju literature, najamnine, prihode od vlastite djelatnosti (školovalanje), donacije, sponzorstva te projektne aktivnosti u svojstvu izvođača i provedbenog partnera osigurati financijska sredstva za ulaganja; posebno brižljivo skrbiti o namjenskom i svrsishodnom trošenju raspoloživih financijskih sredstava te o ulaganjima koja donose neposrednu korist članstvu kroz unaprjeđenje kvalitete rada Saveza, podizanje razine sigurnosti u hrvatskim planinama, bolju povezanost HPS-a sa članstvom, bolju pristupačnost i kvalitetu planinarske infrastrukture te nove usluge; u pogledu angažmana članova u obavljanju raznovrsnih zadaća u cilju postizanja ciljeva HPS-a njegovat će se načela dobrovoljnog volonterskog rada, uz odgovarajuće vrednovanje takvog rada u skladu sa Zakonom, Statutom i odlukama tijela HPS-a

9. **URED HPS-a:** Uređenje Ureda HPS-a i poslovna reorganizacija u cilju jednostavnijeg i svrsishodnijeg ispunjavanja potrebnih zadaća te pružanja stručne i administrativne podrške radu tijela, komisija i udruga članica; uvođenje odgovarajuće računalne infrastrukture u cilju povećanja djelotvornosti rada; aktivni angažman na prikupljanju, obradi i prijenosu informacija od interesa za članstvo HPS-a; u suradnji s izabranim dužnosnicima operativno koordiniranje rada unutar HPS-a na svim razinama; skrb o urednoj i pravovremenoj naplati literature i usluga HPS-a

III. PROGRAMSKE ZADAĆE U STRUČNIM DJELATNOSTIMA

U sljedećem razdoblju potrebno je nastaviti rad na unaprjeđenju svih onih djelatnosti u kojima su u

proteklom razdoblju ostvareni dobri rezultati, ali i na rješavanju svih preostalih, neobavljenih zadaća i aktivnosti iz prethodnog programa. Posebna pozornost posvetit će se razvoju djelatnosti koje se provode kroz udruge članice HPS-a, specijalizirana povjerenstva (komisije) Saveza:

1. **PLANINARSKI PUTOVI:** Kontinuirana skrb o razgranatoj mreži planinarskih putova u Hrvatskoj u skladu sa standardiziranim modelom obilježavanja i održavanja planinarskih putova; koordiniranje organizacijskog i terenskog rada markacista u udrugama članicama HPS-a; izrada standardiziranog programa tečaja za markaciste i redovito provođenje tečaja za markaciste u svim dijelovima Hrvatske; stvaranje šire baze instruktorskog kadra za obučavanje markacista; sistematizacija i ažuriranje popisa planinarskih obilaznica u Hrvatskoj; daljnja briga o Hrvatskoj planinarskoj obilaznici i Velebitskom planinarskom putu kao obilaznicama od nacionalnog značaja; ažurno vođenje i upotpunjavanje nedostajućih podataka u Registru planinarskih putova u Hrvatskoj; razvijanje suradničkih odnosa prema drugim korisnicima planinarskih putova, kao i prema upravljačima neplaninarskih putova u planinarskim područjima; određivanje HPS-a prema statusu dužinskih planinarskih putova u Hrvatskoj u cilju razvoja posjetiteljske infrastrukture u hrvatskim planinama
2. **PLANINARSKI OBJEKTI:** Financijska potpora upravljačima objekata putem redovnih godišnjih natječaja HPS-a za izgradnju, održavanje i obnovu planinarskih objekata, uz primjenu i uvažavanje raspodjele objekata na objekte od nacionalne, regionalne i lokalne važnosti; pronalaženje redovnog i dugoročnog izvora financiranja za održavanje i unaprjeđenje kvalitete postojećih planinarskih objekata; rad na rješavanju pravnog statusa planinarskih objekata i unaprjeđenju uvjeta za gospodarske djelatnosti koje se u njima obavljaju; izrada i ažurno vođenje cjelovite evidencije o vlasničkom, upravljačkom, zakupničkom i građevinskom statusu planinarskih objekata, uz stručnu pomoć upravljačima u poslovima investicijskog i tekućeg

održavanja te postizanja zaštitnih mehanizma između vlasnika, upravljača, zakupnika i sl.

3. **ŠKOLOVANJE ČLANSTVA:** Reorganizacija, usklađivanje i sadržajno unaprjeđenje sustava školovanja u HPS-u, zajedno s kriterijima za stjecanje stručnih naziva, postizanje potrebnih standarda kvalitete školovanja kroz pomoć planinarskim udrugama u organizaciji škola te jasne kriterije za verificiranje škola; standardizacija načina provođenja ispita i ispitnih kriterija, stručno osposobljavanje instruktorskog kadra u svim našim djelatnostima (vodiči, markacisti, sportsko penjanje, alpinizam, speleologija) i redefiniranje statusa i uloge instruktora u provođenju programa školovanja u HPS-u; educiranje i motiviranje dovoljnog broja instruktorskog kadra za ispunjenje potreba školovanja u svim djelatnostima, metodička edukacija instruktorskog kadra, utvrđivanje minimalnih kriterija za stjecanje i rad u svojstvu instruktora te uređenje sustava internog licenciranja instruktora HPS-a; formiranje planinarskih edukativnih centara (planinarskih objekata prilagođenih i opremljenih za provođenje edukativnih programa), postizanje međunarodnih standarda i razmjena iskustava o metodama i učincima školovanja u planinarskim savezima u inozemstvu i međunarodnim asocijacijama
4. **VODIČKA DJELATNOST:** Stvaranje uvjeta da planinarske izlete, ture i pohode u udrugama članicama redovno vode planinarski vodiči HPS-a odnosno da sve planinarske udruge imaju u svojim redovima školovane i motivirane planinarske vodiče; redovno organiziranje tečaja za vodiče, posebno za programe školovanja vodiča A (ljetno planinarenje) i B standarda (zimsko planinarenje); unaprjeđenje kvalitete instruktorskog kadra.
5. **PLANINSKO SKIJANJE:** Stvaranje organizacijskih uvjeta za razvoj djelatnosti planinskog skijanja kroz formiranje specijaliziranih planinsko-skijaških klubova; stvaranje i širenje organizirane članske baze kroz organiziranje i provođenje redovnih škola planinskog skijanja u Hrvatskoj
6. **SPORTSKO PENJANJE:** Unaprjeđenje uvjeta za razvoj sportskog penjanja kroz potporu djelovanju sportsko-penjačkih klubova, rad

- s mladima, organiziranje nacionalnih prvenstava, kupova i drugih natjecanja te uređivanje penjališta i penjačkih dvorana u skladu s međunarodnim standardima IFSC-a; sudjelovanje hrvatske reprezentacije na natjecanjima u inozemstvu, realizacija redovnog financiranja razvojnih, natjecateljskih i olimpijskih programa u suradnji s HOO
7. **ALPINIZAM:** Razvoj alpinizma u skladu sa svjetskim trendovima i standardima te djelatnosti; organiziranje alpinističkog školovanja radi prijenosa potrebnih alpinističkih znanja i vještina na mlađe uzraste, širenje baze kvalitetnog instruktorskog kadra ne samo za provođenje alpinističkog školovanja nego i za edukaciju planinara koji posjećuju visoke planine; stvaranje uvjeta za razvoj alpinizma i izvan glavnih alpinističkih centara u Hrvatskoj (Zagreb, Rijeka, Split, Varaždin); razvoj lednog penjanja u skladu sa svjetskim trendovima; snažnija popularizacija alpinizma; stvaranje platforme i kriterija za sustavno evidentiranje značajnijih alpinističkih uspona putem weba HPS-a
 8. **SPELEOLOGIJA:** Kontinuirano razvijanje speleološke djelatnosti na temeljima dosadašnjih rezultata, tradicije i prepoznatljivosti hrvatske speleologije; sustavno njegovanje istraživačke komponente u cilju postizanja većeg uvažavanja stručnih rezultata postignutih speleoistraživačkim radom članova HPS-a; angažman u projektima očuvanja bioraznolikosti i zaštite krških fenomena; upotpunjavanje speleološkog katastra; organiziranje i provođenje speleološke edukacije i speleoloških ekspedicija u Hrvatskoj i inozemstvu; sudjelovanje na međunarodnim speleološkim skupovima
 9. **ZAŠTITA PRIRODE:** Njegovanje i razvijanje dobrih odnosa s javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima (nacionalni parkovi i parkovi prirode) te za upravljanje prirodom na područjima županija u cilju održivog razvoja planinskih prostora; edukacija članstva HPS-a o suvremenim modelima zaštite okoliša i prirode, informiranje i educiranje djelatnika iz sustava zaštite okoliša o planinarstvu; sudjelovanje u nacionalnim i regionalnim projektima kojima je cilj održivi razvoj planinskih područja
 10. **PROMIDŽBA I IZDAVAŠTVO:** Intenzivna javna promidžba planinarenja kao zdravog i svrsishodnog načina provođenja slobodnog vremena; promidžba HPS-a i planinarstva kao djelatnosti organizirane posredstvom planinarskih udruga; promidžba edukativnih programa HPS-a te stručne literature dostupne u Uredu HPS-a; intenzivnija komunikacija sa članstvom na svim razinama, a posebno putem suvremenih mogućnosti na webu; priprema i izdavanje priručnika, vodiča, knjiga i zemljovida namijenjenih članstvu; uređenje i utvrđivanje načina korištenja knjižnice HPS-a.
 11. **POVIJEST PLANINARSTVA:** Javna promocija tradicije i dosega hrvatskog planinarstva, sklapanje ili obnavljanje sporazuma između HPS-a i muzejskih ustanova koje skrbe o planinarskoj građi (Zavičajni muzej u Ogulinu, Samoborski muzej, Muzej planinarstva u Ivancu i drugih); sortiranje i arhiviranje planinarske građe u sjedištu HPS-a, uspostava računalne evidencije povijesno značajnih dokumenata.
 12. **PRIZNANJA:** Briga o vrednovanju volonterskog društvenog rada u HPS-u i udrugama članicama dodjelom priznanja na temelju kriterija utvrđenih pravilnikom Komisije za priznanja HPS-a.
 13. **STATUTARNA, KADROVSKA I NORMATIVNA DJELATNOST:** savjetovanje o temama od interesa za HPS i udruge članice; analiza i tumačenje Statuta i na temelju njega donesenih akata HPS-a, zakona i podzakonskih akata i drugih upravnih dokumenata; pomoć tijelima HPS-a u pripremi normativnih akata; skrb o kadrovskoj strukturi tijela HPS-a i pripremi i provođenju izbora dužnosnika HPS-a u suradnji s drugim tijelima HPS-a; analiza i priprema suvremenog Kodeksa planinarske etike u cilju učinkovitije zaštite planinskih prostora, suradnje s drugim upravljačima i korisnicima planinskih prostora, kao i boljih suradničkih odnosa unutar planinarske udruge; ažurno vođenje popisa udruga članica HPS-a uz klasifikaciju osnovnih planinarskih udruga prema sportovima i djelatnostima.

Planinarenje s bebama

Željko Bockovac, Split

Božićni uspon
na Osorščicu na
otoku Lošinju

Čest je slučaj da ljudi koji vole kretanje u planinama i odlaske u prirodu naglo prekinu s takvim aktivnostima kad u obitelj dođe prinova. Ljudi se znaju začahuriti s djecom u svome domu i često smatraju kako je s malom djecom nemoguće ili previše komplicirano planinariti. Čak i ako jedan roditelj razmišlja o odlasku na planinarenje dok se drugi doma brine o djetetu, često se zna javiti grižnja savjesti jer se taj jedan zabavlja dok je onaj drugi doma na dužnosti. Ovaj sam članak napisao kako bih ohrabrio ljude

koji vole planinariti da krenu u planine zajedno sa svojom bebom. Uz odgovarajuću pripremu i planiranje, cijela obitelj može uživati u planinarenju i to ne mora biti nemoguće ni odviše komplicirano. Za planinarenje s bebom važno je biti pripremljen i fleksibilan.

Prije dvije i pol godine supruga Livia i ja trebali smo se prilagoditi novoj planinarskoj situaciji kad je na svijet stigla naša Arabela. Kako smo oboje okorjeli planinari i putnici, odlučili smo da Arabela svuda ide s nama jer, kako kaže jedna naša prijateljica liječnica, specijalizirana za zdravlje majke i djeteta, »majka je prirodno okruženje djeteta«. Tako je naša beba već s navršenih deset dana dobila putovnicu i već se nakon 30 dana od svoga rođenja našla u Seoulu u Južnoj Koreji. Uslijedile su druge zemlje i drugi kontinenti. Arabela je dosad proputovala dvadeset stranih zemalja, ali zajednički obiteljski trenutki na planinarenju ipak su nam ostali u najljepšem sjećanju.

Kad je Arabela navršila tri mjeseca, poduzeli smo prve planinarske izlete. Dom na Mosoru bio nam je jedna od najčešćih destinacija jer je to kratka dionica od nekih 40-ak minuta hoda, a nerijetko bismo iz doma, ovisno o vremenskim prilikama, prošetali još nekom obližnjom kratkom stazom.

U početku planinarenja s malim djetetom koristili smo mekanu ergonomsku nosiljku koja se može postaviti u četiri položaja – na trbuhu, okrenuta prema natrag ili prema naprijed, na boku i na leđima. U takvoj se nosiljci dijete može nositi od najranije dobi, s tim da se u početku nosi s umetkom za novorođenče, koji se kupuje zasebno. U nosiljci bez umetka za novorođenče dijete se počinje nositi otprilike četvrtog mjeseca

Nama je planina puno bolje igralište i igraonica, i to želimo pokazati svojem djetetu. Želimo da se ujutro probudi i jedva čeka otići na novo brdašće, da joj najveća sreća budu gusjenica i buba mara, a ne nova igračka. I zato smo sretni kad u planinama vidimo druge roditelje s malom djecom

njegova života. Dijete se u početku nosi na trbuhu, i to tako da mu je lice okrenuto prema licu osobe koja ga nosi. Prema uputama proizvođača, dijete se u takvoj mekanoj nosiljci može nositi i kad ima 20 kilograma, međutim, kako dijete raste i dobiva na težini, nošenje djeteta u takvoj nosiljci postaje sve nezgodnije, a ako je vruće, i roditelj se jako znoji jer je dijete stisnuto uz njegovo tijelo.

S mekanom ergonomskom nosiljkom, mi smo s bebicom poduzimali i duže ture. Jedna od prvih dužih tura od nekoliko sati bilo je otočno planinarenje od Visa do Komiže, preko cijelog otoka.

To je otvorilo vrata višim i daljim usponima, a shvatili smo i da bi nama i bebici bilo ugodnije s udobnijom nosiljkom koja omogućava bolju zaštitu od sunca.

Kad je naša kći navršila devet mjeseci, kupili smo planinarsku nosiljku, koja je za roditelja i dijete mnogo udobnija, a ima i »nadstrešnicu« koja dijete štiti od sunca i kiše, prostor za pohranu dijela stvari, jastuk za vrat koji se stavlja kad dijete spava, te navlaku za kišu.

Nakon Visa obišli smo s kćeri i Biokovo, Mosor, Omišku Dinaru i obližnje planine, a onda je na red došla i Slovenija. Za prvi Arabelin uspon iznad

Na izletu u Sloveniji

2000 metara izabrali smo Stol, najviši vrh Karavanki, visok 2236 m. Tada je imala 10 mjeseci i odlično je podnijela uspon do vrha. Obično bi na takvim turama pola puta prespavala, a pola vremena gledala prirodu oko sebe i grickala slane štapiće. Vrlo je važno na takvim turama ponijeti hranu koju dijete voli, dovoljno vode, grickalice i voće.

Pri planiranju takvih uspona veoma je važno voditi računa o vremenskoj prognozi. Tako malo dijete nije primjerenno voditi u planinu ako se očekuju velike hladnoće, velike vrućine, jak vjetar i padaline. Preporučujem za planinarenje izabrati dio godine kad je vrijeme

ugodnije, prilagođeno geografskom području u kojem se nalazite. Dijete je zimi važno dovoljno utopli jer se ono ne kreće pa se ne može zagrijati hodanjem. Stoga ga ne smijemo za planinarenje odjenuti jednako kao što oblačimo sebe. Dijete uvijek treba biti odjeveno toplije i u slojevima. Nužno ga je zaštititi od sunca kapicom, tankom tkaninom koju ćete mu prebaciti preko glave i kremom za zaštitu od sunca. Božićne smo praznike s kćeri proveli planinareći po Lošinju (Osorščicom), a ostali dio zime birali smo odredišta s blažom klimom.

Pri izboru planinarske ture dobro je izabrati izlet gdje na ruti postoji čvrst objekt, po mogućnosti planinarski dom, gdje bebu možemo presvući i nahraniti u kontroliranim i poželjnim uvjetima. Tijekom ture poželjno je bebu nekoliko puta izvaditi iz nosiljke i malo je izmasirati, ponajprije ekstremitete, zbog dugog sjedenja u istom položaju. Takav odmor dobro će doći i vama jer dok jedan roditelj nosi dijete, drugi nosi sve ostale stvari potrebne cijeloj obitelji.

Po našem iskustvu, bebe u dobi do dvije godine vrlo su zahvalne za duže izlete jer im nije stalo do dužega hodanja i često spavaju dok ih nosite. Onaj tko od tako malog djeteta očekuje veliko hodanje, razočarat će se jer djeci u planini svako malo nešto privuče pozornost. Svaki kamen, gusjenica i travka njima su zanimljivi, i neće hodati tamo kamo vi želite, nego tamo gdje ima nečega što njih zanima.

Nužno je biti fleksibilan jer ima dana kad malo dijete jednostavno ne želi planinariti. Mi smo nekoliko puta promijenili svoje planinarske planove jer je naša princeza baš taj dan odlučila da joj se ne planinari i to nam je vrlo glasno davala do znanja. Zato je važno izabrati ture koje se mogu jednostavno skratiti prečacem, a ne dovesti se u situaciju da povratak više nije ni kratak ni jednostavan.

Svoje drugo planinarsko ljeto Arabela je provela na središnjem obitelj-

Na vrhu
Medelzskopf
u Austriji

skom izletu u slovenskim Alpama, Dolomitima i Južnom Tirolu. Dok je u Hrvatskoj pržilo dugo toplo ljeto, tamo smo se budili na ugodnih desetak stupnjeva. Tijekom dva tjedna planinarenja svaki smo dan prelazili visinu od 2000 m. Jedna od najljepših destinacija na kojima smo tada bili jesu Dolomiti Friulane. Planinarili smo do glasovite penjačke stijene Campanile i tamo uživali u prekrasnoj prirodi. Najveća visina na kojoj je Arabela dosad bila, u dobi od nepune dvije godine, jest kuća Stüdlhütte (2802 m) pod Grossglocknerom te vrh Medelzopf (2760 m) u predjelu ledenjaka Weissee.

Odabir mjesta na kojem ćete prespavati ovisi o tome kakvo je vaše dijete noću. Neke bebe spavaju cijelu noć, ali naše se dijete često budi i plače, zbog čega s njom izbjegavamo spavati u planinarskim domovima. Ako već mi moramo biti budni zbog svojeg djeteta, ne moraju i drugi. Stoga smo dosad u podnožju planina unajmljivali smještaj u kojem naša beba plakanjem neće uznemiravati druge ljude.

Nakon navršene dvije godine naša je cura počela tražiti češći izlazak iz nosiljke i više zanimacija u prirodi. Stoga na takvim turama roditelji trebaju biti kreativni i maštoviti kako bi zabavili dijete koje dugo sjedi u nosiljci. Nošenje djeteta te dobi u planinarskoj nosiljci postaje sve zahtjevnije, jer kako raste, dijete postaje sve teže, a i same nosiljke obično teže najmanje tri kilograma.

Danas naše dijete ima dvije i pol godine. I dalje uživa u našim zajedničkim turama u prirodi i na svježem planinskom zraku. Od poznanika često čujemo komentare kako smo sretni jer je njihovo dijete davež pa im treba puno pripreme za sve, a naše je dijete očito dobro, mirno i nezahtjevno pa s njom možemo tako jednostavno putovati i planinariti. To je daleko od istine jer naše je dijete vrlo zahtjevno, ali mi se ne damo. Alternativa nam je biti u

kući s djetetom i igrati se na igralištu pored naše zgrade i u igraonicama. Nama je planina puno bolje igralište i igraonica, i to želimo pokazati svojem djetetu. Želimo da se ujutro probudi i jedva čeka otići na novo brdašće, da joj najveća sreća budu gusjenica i bubamara, a ne nova igračka. I zato smo sretni kad u planinama vidimo druge roditelje s malom djecom, koji se nisu obeshrabrili. Znamo da im nije lako, ali znamo i da nema veće sreće nego svoju ljubav prema planini podijeliti sa svojim malim djetetom.

Pod stijenom Campanile u Dolomitima

Levin Schlosser, vitez Klekovski

Tajnik HPD-a i dužnosnik Hrvatskog sokola u Zagrebu

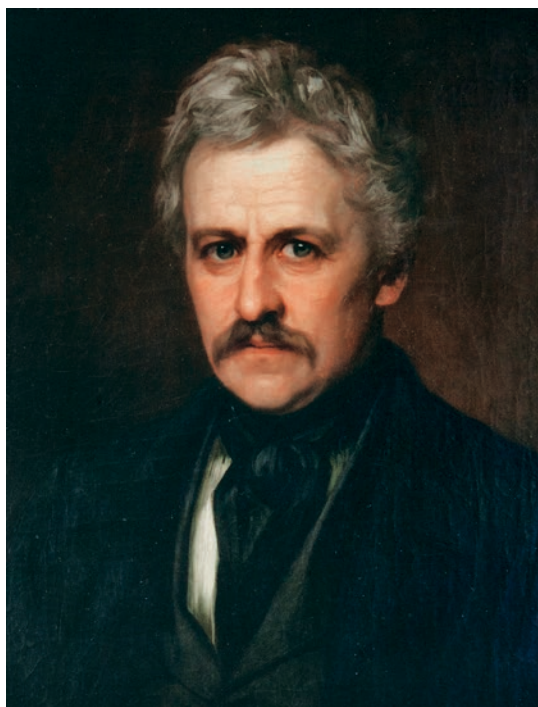
145 godina organiziranog planinarstva i sokolstva u Hrvatskoj (2)

Eduard Hemar, Zagreb

U drugom nastavku serijala u povodu 145-godišnjice osnivanja Hrvatskoga planinarskog društva i Tjelovježbenog društva Hrvatski sokol 1874. u Zagrebu predstavljamo još jednog zaslužnog pojedinca koji je dao velik doprinos razvoju planinarstva i sokolstva u Hrvatskoj. Levin Schlosser vitez Klekovski rođen je u Križevcima 1853. Potekao je iz ugledne obitelji. Njegov otac dr. Josip Kalasancije Schlosser vitez Klekovski (Jindřichův, Češka, 25. siječnja 1808. – Zagreb, 27. travnja 1882.), bio je znamenit hrvatski liječnik, botaničar, akademik i prvi predsjednik

HPD-a, njemačke nacionalnosti, koji se pohrvatio i promijenio srednje ime Kalasancije u Krasoslav. Levinova majka Izabela Gabrijela Lucija Žigrović Pretočki, rodom iz Volodera, bila je sestra proto-notara Franje Ernesta Žigrovića Pretočkog. Levin je imao dva brata: Emila Ivana Šandora i Ljudevita Franju Eugena. Djetinjstvo je proveo u Križevcima i Zagrebu. Rano je ostao bez majke, koja je umrla od sušice (tuberkuloze). Studirao je zoologiju na sveučilištu u Münchenu.

Kao i njegova braća po ocu, naslijedio je titulu viteza Klekovskog. Naime, Josipu Schlosseru je austrijski car Franjo Josip I., zbog njegovih golemih zasluga kao liječnika i prirodoslovca, 8. kolovoza 1865. dodijelio viteški križ Željezne krune III. razreda, a 8. svibnja 1867. uzdignut je u viteški stalež, pri čemu je uzeo naziv vitez Klekovski, po omiljenoj mu planini Kleku. Obitelj Schlosser Klekovski dala je značajan doprinos u osnivanju i prvom desetljeću djelovanja HPD-a. Nakon osnivanja 15. listopada 1874., na prvoj glavnoj skupštini 29. travnja 1875. u Zagrebu za prvog predsjednika HPD-a izabran je dr. Josip Schlosser. Na toj je dužnosti ostao godinu dana, a potom je odstupio zbog poslovnih obveza. Levinov brat Ljudevit postao je član HPD-a odmah nakon osnivanja 1874., a na drugoj glavnoj skupštini 30. ožujka 1876. izabran je za zamjenika odbornika. Najveći doprinos djelovanju HPD-a dao je Levin, koji se učlanio 1875. i ostao aktivan desetak godina. Na trećoj glavnoj skupštini 22. veljače 1877. izabran je za odbornika i tajnika te je na tim dužnostima ostao do 1884. Sudjelovao je u dotad najmasovnijem izletu članova HPD-a na Kalnik, 9. i 10. lipnja 1878., i potom u izletu na Risnjak, početkom kolovoza 1879. Postao je pionir

Dr. Josip Schlosser, vitez Klekovski, Levinov otac

Naslovnica Spomenice HPD-a iz 1884.

skrbi o planinarskim putovima u Hrvatskoj budući da je kao tajnik HPD-a 26. i 27. srpnja 1882. markacijama označio četiri puta na Sljeme (svaki drugom bojom). Prilikom izdavanja »Spomenice Hrvatskog planinskog društva« 1884., kao tajnik napisao je ljetopis društva od 1874. do 1884.

Paralelno s djelovanjem u HPD-u bio je aktivan i u Tjelovježbenom društvu Hrvatski sokol (HS) u Zagrebu. Izabran je privremenim tajnikom 4. lipnja 1875., a nakon mjesec i pol prepustio je tu dužnost budućem dugogodišnjem tajniku Mladenu Živojinoviću. U lipnju 1882. bio je član deputacije Hrvatskog sokola na I. svesokolskom sletu u Pragu. Potom je 1883. izabran u Upravno vijeće HS-a. Na prvoj sjednici novog Upravnog vijeća izabran je i za poslovođu. Iste godine biran je i u Građevni odbor za izgradnju sokolskog doma u Zagrebu. Zajedno s bratom Ljudevitom bio je jedan od jamaca prilikom podizanja kredita u Prvoj hrvatskoj štedionici za gradnju toga doma, čiji je kamen temeljac položen 10. lipnja 1883.

Levin Schlosser na III. glavnoj skupštini 22. veljače 1877. izabran je za odbornika i tajnika HPD-a te je na tim dužnostima ostao do 1884. Postao je pionir skrbi o planinarskim putovima u Hrvatskoj budući da je 26. i 27. srpnja 1882. markacijama označio četiri puta na Sljeme (svaki drugom bojom). Prilikom izdavanja »Spomenice Hrvatskog planinskog društva« 1884. kao tajnik napisao je ljetopis društva od 1874. do 1884.

Dom Hrvatskog sokola, koji se danas nalazi na adresi Trg Republike Hrvatske br. 6 u Zagrebu, uspješno je izgrađen tijekom 1883. Na desetoj redovnoj glavnoj skupštini HS-a, 1. veljače 1885., izražena je zahvalnost Građevnom odboru na čelu s Levinom kao tajnikom zbog uspješno izgrađenog doma.

Levin, pionir hrvatskog planinarstva i sokolstva, shrvan bolešću, preminuo je u Zagrebu 26. travnja 1886., sa samo 33 godine. Iste je godine preminuo i njegov brat Ljudevit. Tako su dva od tri Josipova sina, velikana hrvatske medicine,

Prva deputacija Hrvatskog sokola 1882. u Pragu. S lijeva stoje: L. Schlosser, barjaktar Stagl i V. Anton; sjede vođa F. Hochman, starješina dr. Josip Fon i M. Lenuci

botanike i planinarstva, nadživjeli svoga oca samo četiri godine.

Za kraj donosimo izvadak iz Levinovog životopisa, kako je izvorno opisan u časopisu Hrvatski sokol. »Njegov samosvjesni duh nije se dao skućiti od kakovih propisa i šablona, a kako je otac nažalost vidjao u svojim trim sinovima klicu smrti – sušice, koju su baštinili od svoje rano umrvice matere, prepuštao je i Levinu, da živi posve po slobodnoj volji. I tako se u njemu razvila posve izrazita individualnost. Bilo je vanredno interesantno u njegovom društvu, jer bi ga čovjek, slušajući njegove sarkasme, mogao dane duge slušati. Prikazivao se spoljašno gotovo kao cinik, a ipak je bilo plemenito srce u njega, a i zamjernu darovitost mu nitko nije mogao poreći. Bio je to pravi jedan Gorkijev tipus. I ako su drugi vidjali u njemu možda samo lahkounnika, koji igra sa svojim životom upravo »va banque«, Sokol se je mogao podičiti, da je posjedovao cijelo njegovo plemenito i požrtvovano srce. Njemu je evo posvetio i posljednje godine svog života, a učinio ga i svojim baštinikom, u čemu se sigurno najbolje odražuje njegova ljubav

prema tom društvu. Znameniti herbarium, kojeg je sastavio njegov otac, bio je kroz mnogo godina svojina Sokola, te je tek kasnije prodan botaničkom zavodu na sveučilištu. Osim toga ostavio je i drugi imetak, u kojem se imade Hrvatski sokol još dieliti sa nekim drugim društvima u jednake dijelove. [...] Našem prijatelju i dobrotvoru, nezaboravnom Levinu, neka bude sačuvana harna uspomena dok bude Sokola. Slava mu!«

Levin Schlosser Klekovski pokopan je na gradskom groblju Mirogoju u Zagrebu.

Literatura

- Spomenica Hrvatskog planinskog društva u Zagrebu, Zagreb, 1884.
- Lazar Car, »Povijest Hrvatskog sokola u Zagrebu«, Sokol časopis Hrvatskog sokolstva br. 4, Zagreb, 15. travnja 1904.
- Sokolski zbornik, Beograd, 1934.
- Željko Poljak, Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva, Zagreb, 2004.
- Ozren Blagec, »Dr. Josip Kalasancij Schlosser – vitez Klekovski«, DG Jahrbuch - Godišnjak njemačke zajednice 2014., Osijek, 2014.

Planinarske nevolje

Tamne stranice planinarskog dnevnika

prof. dr. Željko Poljak, Zagreb

Martin u Zagreb – Martin iz Zagreba

Za razliku od većine planinarskih putopisaca koji se hvalje svojim uspjesima, priznajem da bolje pamtim svoje neuspjehe, kojima se nipošto ne bih trebao hvaliti. Ipak, ljudi obično radije čuju kako se netko na putu loše proveo i pritom pomisle: »Hvala ti, Bože, što nisam kao taj!« Sumnjate li u to, odgovorite sami sebi na ovo pitanje: Nasmijete li se kad se netko posklizne na zaleđenom pločniku pa uzalud mlatara rukama po zraku ili vam je drago ako poledicu prekorači i time vam uskrati priliku da se od srca nasmijete? Pa eto nekoliko takvih događaja kad me planina »nije htjela« pa se nisam proslavio. Izabrao sam uglavnom takve epizode kad sam svojom krivnjom morao odustati od puta, često i pred samim ciljem. Moto »Martin u Zagreb – Martin iz Zagreba« zapravo je zagorska uzrečica kojom se hoće reći da je netko uzalud putovao jer se vratio neobavljena posla.

Martin u Peć, Martin iz Peći

Idemo istražiti Prokletije – dogovorili smo se 1951. Vlado i ja, tada obojica studenti medicine. Pažljivo smo pripremili »svu« potrebnu opremu za tu pustolovinu i uputili se u Peć, na podnožju Prokletija, ravno tisuću kilometara vlakom iz Zagreba. Nakon čevapčića kod nekog Albanca raščistimo stol da na vojnoj specijalki razradimo putni plan. Ali nigdje karte! Jedan od nas – neću reći koji – zaboravio ju je kod kuće. Bez karte u prokletijski labirint? Ma ni pomisliti! Odemo u komandu milicije, možda će nam se smilovati i posuditi nam kartu na tjedan dana. Odvedu nas do glavnoga, koji je u čudu izbuljio oči kad nas je ugledao. Bili smo opremljeni točno onako kako su milicionare učili da izgleda špijun: fotoaparat, dalekozor, kompas, vojna karta i tamne naočale. Nakon preslušavanja okvalificirao nas je valjda kao špijune početnike i istjerao, ne samo iz ureda, nego

i iz Peći. Za svaku sigurnost, do vlaka nas je otpratio milicionar da bi bio siguran jesmo li otputovali. Za desetak dana opet smo bili u Peći, dakako, ovaj put sa zemljovidom. U velikom smo krugu zaobišli komandu milicije (pred kojom je bio znak zabrane fotografiranja!) i u prokletijskim stijenama izveli nekoliko prvenstvenih uspona (Guri kuć). I tako smo postali alpinistički prvaci SR Srbije. Zapravo, samo Vlado, jer je bio prvi u navezu, dok sam ja od straha stalno zanovijetao: »Vlado, molim te, idemo natrag, pa ne mogu te osiguravati tim trulim, predratnim užetom.«

Dvostruki gubitak pod Triglavom

Iste godine predložim atraktivnoj kolegici s fakulteta da se pridruži našoj studentskoj klapi koja ide na Triglav. Na moje veliko veselje, ona pristane i eto nas za vikend u vlaku za Mojstranu. U vlaku se tada nije grijalo pa je kolegica počela cvokotati od zime; nije znala da se bez vestona ne ide u Alpe. Oboje smo se nekako stisnuli u moj veston

Željko Poljak (lijevo) u navezu s Vladom Gračaninom (desno) u Prokletijama

i tako smo vrlo, vrlo ugodno stigli u Mojstranu. I što sad: nas dvoje, a samo jedan veston? Naravno, posudio sam joj ga, a ja se vratio u Zagreb. I tako sam ostao bez Triglava – ali i bez kolegice, jer je na usponu upoznala kolegu koji joj je bio baš po mjeri – bolji od moga vestona. Veston mi je ipak vratila, uz jedan utješni poljubac.

Velebitaška pustolovina na Sljemenu

Jedne večeri, nakon velebitaškog sastanka u Radićevoj 23, netko predloži »prvenstveni noćni uspon« na Sljeme. Nas petero-šestero studenata poletno krene po lijepoj mjesecini, ali nas otprilike na pola uspona iznenadi magla i, naravno, zalutamo. Bespućem smo se jedva dokopali hrpta Medvednice i zatim – silazak! Nakon dobra dva sata spuštanja kroz maglu i šikaru, kad smo već malaksali, evo nas na nekoj livadici, kao stvorenoj da na njoj bivakiramo i dočekamo svitanje. Noć smo probdjeli u strahu jer nas je netko u mraku stalno nečim gađao. Kad se razdanilo, vidjeli smo da se zapravo nalazimo u voćnjaku, gdje su padale zrele jabuke. Umorni i pospani, konačno stignemo do neke kuće i tamo pitamo stanovnicu kako najbrže stići do tramvaja.

»Mislite valjda do vlaka«, odgovori. »Imate još oko sat hoda do željezničke stanice u Stubičkim Toplicama.« (!?)

Uh, taj Kučki kom!

Komovi u Crnoj Gori nisu najviša planina u toj gorovitoj državi, ali možda su najljepši. Popularan je uspon na Vasojevički kom, a nekako je u sjeni njegov blizanac Kučki kom. E, taj je bio naš cilj, jer znalci kažu da je ljepši od popularnijega mu brata. Stigli smo jedne večeri do njegova podnožja i smjestiti se na noćenje u napušten stočarski katun Ljuban. Ujutro svuda oko nas gusta magla. Tvrdoglavili smo se tri dana i tri noći čekajući lijepo vrijeme u toj jadnoj kolibi u kojoj se nismo mogli ni pošteno ugrijati jer je dim s ognjišta ispunio svaki kutak te nastambe bez dimnjaka. Napokon smo kapitulirali i sišli na cestu u Mateševo da uhvatimo kakav prijevoz i – sada dolazi ono glavno: okrenuli se i ugleдали Komove kako veselo blistaju na suncu, kao da nam se smiju. Otišli smo kao pokisle kokoši, a ako želite znati što je bilo poslije, upišite na internetu: Hrvatski planinar, Bibliografija, godina

ŽELJKO POLJAK

Katun u Komovima

1962., broj 3-4, str. 61. Tamo ćete doznati kako smo se osvetili za tu nepodopštinu prema nedužnim planinarima.

Plivački trofej sa Snowdona

Poslije nekoga kongresa u Londonu 1968. proučim zemljovid Engleske, pronađem njezin najviši vrh i krenem tamo da ga »osvojim«, kako neki naši planinari nazivaju uspon na vrh. Evo ga – Snowdon, jedini vrh visok barem tisuću metara! Visok je otprilike kao naša Medvednica, nešto malo viši, 1085 metara, dakle, laka jednodnevna šetnja. Ali nije bilo baš tako jer me je iznad uskoga šumskog pojasa iznenadio pejzaž gotovo alpskog tipa – stijene i ledenjačka jezera. Prekrasno! Ali veselje je trajalo samo nekoliko časaka jer je za uspon bolje imati čizme nego gojzerice – bljuzga gdje god nogom staneš! A kad se napokon domogneš vrha, gotovo je sigurno da ćeš biti u oblaku. U tom oblaku bilo je nekoliko planinara, pa kako od fotografiranja nije bilo ništa, upitam ih gdje bih mogao nabaviti razglednicu najvišeg vrha Engleske. I zamalo sam dobio batina. Održali su mi predavanje od kojeg sam razumio samo to da mjesto gdje se nalazim nije Engleska, nego Wales i da se britanski prijestolonasljednik mora – ne znam zašto – zvati princem od Walesa. Na kraju su se sažalili nada mnom jer sam na vrh mogao lakše stići s druge strane zupčanim vlakom, pa su mi poklonili jednu razglednicu vrha. Vratio sam se u Zagreb bez engleskog trofeja i nikad se više nisam ni pomislio uspjeti na neku britansku planinu jer, navodno, po njihovim padinama na sve strane uvijek žubori voda. Usput, Englezi su genijalno

riješili pitanje kako se domoći barem jednoga tisućnjaka: Snowdon je dobio titulu »najvišega vrha Walesa i Engleske«.

Poraz pod vrhom Ararata

Stigosmo 1970. godine u zaselak Dogu Beyazit na podnožju više od pet kilometara visokoga legendarnog armenskog Ararata, sada u Turskoj. Na njemu se navodno nakon općeg potopa nasukao Noa sa svojom arkom. Ugovorili smo vodiče i konjovodca na tri dana. »Ne,« kažu oni, »treba vam četiri dana radi postupne aklimatizacije.« Mi odmahnemo rukom! Što oni misle o nama, taj jednostavan stožast vrh bit će za nas šala jer se ide ravno gore i nema ledenjaka s opasnim pukotinama. To je točno, ali Ararat je ujedno i najdosadniji vrh na koji smo se ikad penjali: penješ se i penješ, i kad god se okreneš uvijek isti vidik. A ni s vrha neće biti vidika jer se taj u pravilu oko podneva ovije oblacima. Nekih stotinjak metara podno vrha, na ulazu u oblak, skupio sam platilo to što nismo poslušali vodiče: prenizak parcijalni tlak kisika, ne mogu do daha, dišem »na škrge«. Ni uz najbolju volju (volju!) ni koraka više. Nije pomagala ni poznata alpinistička uzrečica »Gdje je volja, tu je put«. Uzmak, poraz, što prije dolje da se pošteno nadišem. Eh, da mi sada dopadne šaka onaj tko je smislio tu pogrešnu alpinističku uzrečicu! Očito nije vrijedila za Ararat, barem ne bez Noine arke.

Ararat

Uspon na Ararat

Everest me neće

Pridružim se 1987. našoj himalajskoj ekspediciji na Everestov susjed Ngozumba Kang (7916 m). S njom ću sedam dana gore-dolje do Baznog kampa pod Everestom na »samo« 5000 metara, pa se zatim vratiti u Kathmandu i tamo se mjesec dana baviti turizmom dok se moji ne vrate s vrha. Putem sam svima dosađivao opomenom: »Ne jedite ništa što nije friško kuhano ako ne želite zaraditi dizenteriju.« I, naravno – zaradio sam je ja jer sam se napio jogurta u nekoj »švicarskoj sirani«, kako je ponosno pisalo na ulazu. Moji su me jedva živoga dovukli do šerpaske prijestolnice Namche Bazaara, gdje su me smjestili kod nekog Šerpe i otišli dalje. Šerpa me je tjedan dana kljukao samo kuhanom rižom, i to pet puta na dan, tako da mi je već počela izlaziti na uši i nos. Kad sam konačno mogao stati na noge, odvuкао me je uz pomoć svojih ukućana jedan dan hoda daleko do improvizirane piste na kojoj mali transportni avioni iskrcavaju opremu za himalajske ekspedicije. Mjesto se zove Lukla, a ponosila se titulom najopasnije zračne luke na svijetu (danas je navodno modernizirana). Pista od samo 500 metara zapravo je strm kamenjar koji završava dubokim kanjonom, a lijevo i desno od »piste« leže ostaci razbijenih aviona. Odem obližnjem

Pista u Lukli

seljaku na noćenje i zaspim pitajući se »bi li – ne bi li?« Ujutro me probudi neki uniformirani čovjek i započne konverzaciju koja se sastojala od ukupno četiriju riječi:

»Kathmandu?«

»Yes.«

»Fifty bucks.«

Bio je to pilot. Nije mi dao vremena za razmišljanje i za jedan sat sletjeli smo u Kathmandu.

Komedija na Trisuli raftingu

Nakon tjedan dana vidio sam sve znamenitosti u Kathmanduu i okolici, i što sad? Opazim u nekom izlogu oglas za trodnevni »Trisuli river rafting – last minute 50 % – 100 US\$«. Udem, čovjek me odmjeri od glave do pete i odbije: »No, too old«. Poslužim se psihologijom i stavim mu na stol novčanicu od sto dolara. Tome nije mogao odoljeti, strelovito je pograbi i reče: »Sastanak

ZELIKO POLJAK

ZELIKO POLJAK

Kanađanka Suzie u planinskoj rijeci Trisuli

ovdje, sutra ujutro u 7 sati.« Bilo nas je na splavima sa svih strana svijeta. Zanimljivo, na splavi se svaki put tik do mene ugurala neka mlada Kanađanka, zvala se Suzie, i pogledavala me ispod oka. Ma gdje su joj oči, pitao sam se, pa mogao bih joj biti otac; valjda nekakva patologija, zaključim. Na jednom brzaku Suzie se oklizne, padne sa splavi i ponese je vir. Skočim za njom u rijeku, dovučem je do splavi, a društvo nas izvuče iz vode – uz gromoglasan smijeh! Kakvi su to luđaci, upitam se, jer opasnost je bila ozbiljna. Vodič, onaj iz turističkog ureda, objasni mi: »Suzie sam dao zadatak da stalno pazi na vas, najstarijega putnika, da vam se što ne dogodi.« I tako sam se neplanirano okupao u ledenoj himalajskoj rijeci! Još i danas protrnem kad se sjetim kako sam tada promrznuo.

Natrag, glavom bez obzira!

Pronađite na zemljovidu tajlandski otok Koh Samui u Južnom kineskom moru! Predivne pješčane plaže, s palmama gotovo do obale. Raj zemaljski! Ali planinara uvijek nešto svrbi – jedan dan posvetit ću »osvajanju« najvišeg vrha toga egzotičnog otoka. Za uspon je premalo reći da je bio egzotičan: zmije otrovnice na svakom koraku, a s kokosovih palma padaju orasi, tvrđi od ljudske glave. Za pola sata dogustilo mi je stalno preskakati zmije i slušati tutanj otpalih kokosovih oraha. Nikad nisam tako panično dezertirao s neke planine kao na tom otoku i prvim se brodom vratio iz »zemaljskoga raja« na kopno. Zaključio sam da je u svim planinarskim priručnicima

poglavlje »Objektivne opasnosti u planini« defektno i da bi se autori tih knjiga trebali najprije popeti na Koh Samui i tek tada pisati priručnik – ako se živi vrate.

Neslavan kraj moje planinarske karijere

Za 87. rođendan pozovu me članovi uredničkog odbora Hrvatskog planinara na izlet do atraktivnog vrha u zapadnoj Sloveniji na kojem još nisam bio. Stignemo autom do državne granice, ali hrvatski me policajci ne puštaju preko jer, kažu, moja osobna iskaznica više ne vrijedi, mora imati biometrijsku fotografiju. Nisu bili tvrda srca pa su zažmirili na oba oka, ali zato nisu zažmirili slovenski policajci.

»Da, pustit ćemo vas u Sloveniju«, rekli su, »ali samo ako za taj prekršaj najprije platite 300 eura kazne.«

Odluku da se vratimo kući potkrijepilo je i nevrijeme koje se upravo spremalo, ali na povratku smo svratili na Platak, gdje smo se u planinarskom domu utješili dobrim srnećim gulašom.

Svjedoci završetka moje planinarske karijere bili su Alan Čaplar, Darko Grundler i Robert Smolec. Zahvaljujem im se na prijateljskoj namjeri i molim ih neka mi oprostite za »Martin u Zagreb – Martin iz Zagreba«.

Egzotični otok Koh Samui

Članovi Uredničkog odbora Hrvatskog planinara Željko Poljak, Darko Grundler, Robert Smolec i Alan Čaplar u Veloj dragi pod Učkom

Opet sam trebao

Ivan Hapač, Sveta Nedelja

*»Ja nikad neću biti star čovjek.
Po meni, star čovjek je petnaest
godina stariji od mene!«*

Oliver Wendell Holmes

Kako savladati misao i želju koja te veseli i traži da je ostvariš? Kako sebi obećati i ne zadovoljiti svoju potrebu? Borim se često s tim, a drugi već pomalo sugeriraju, prema svojim osjećajima sposobnosti i običajima godina, da stanem i ne idem predaleko... godine, znaš..... Zašto ja ne vidim da je predaleko, zašto ne mjerim prođenim vremenom što da zaustavim, a što da ispunim u užitku? Možda jednom nađem putanju koja će me odvesti do odgovora.

Prognoza za naredne dane bila je zastrašujuća, od grmljavinskog nevremena do obilnih pljuskova i to baš na planini od koje sam molio raširene ruke dobrodošlice. Nekako sam htio zaobići te

prognoze za svaki sat, jer mi one i nisu potrebne. Potrebna mi je tjedna prognoza, jer toliko mislim šetati stazama Velebita.

Kada sam već skoro odustao i preinačio planove, sjetio sam se dana bez sitničavih prognoza i dogovora društva za odlazak u planinu, kada smo dogovarali samo mjesto kamo ćemo ići, vrijeme u koje ćemo kretati i mjesto gdje ćemo se naći. Sve ostalo nije nam bilo niti u primisli – najčešće.

Usprkos nepovoljnoj prognozi, a zahvaljujući i skromnom iskustvu, odlučio sam ići, pa makar četiri dana ne izlazio iz kuće i samo spavao. Jer i to bi bilo odlično. Stigao sam do skretanja s magistrale kod Jablanca prema Štirovači i odmah

IVAN HAPAC

otvorio prozore da se malo prozračim i ohladim, jer sunce izgleda nije čulo za prognozu. Stigao sam u predvečerje do planinarske kuće Alan i to po vremenu koje svaki planinar priželjkuje u svojim pohodima. Večera, druženje i dosta smijeha s domaćinima: Dijana i Marino pomogli su da dan privedem kraju pun zadovoljstva s obilnom nadom da će sutrašnji dan biti dovoljno spretan da izbjegne najavljeni prognozu.

Jutro je pokazalo uspješnost izbjegnuvši nepovoljnu prognozu, a sunce je s punim licem smijeha obećalo da je dan podesan za šetnju putovima planine. Polagano spremanje i priprema svega što mi je potrebno za jednu četverosatnu šetnju bez određenog završnog cilja, naravno osim povratka. Ponio sam sa sobom i lagani alat, ako na putu bude potrebe za uređenjem dijela staze. Uvijek prije odlaska napomenem domaćinima smjer kretanja i vrijeme povratka kako ne bih stvarao zabrinutost, a i da mogu usmjeriti eventualnu pomoć. Riješio sam otići Premužićevom stazom u smjeru Oštarija do blizine Kurozeba i

odvojka pastirske staze prema Vratima, popeti se na Visibabu, vrh na grebenu Plišivice i vratiti se preko Baričević doca natrag prema kući. Nije to zahtjevno, ali je pogodno za uživanje u pogledima na obje strane: i prema moru s jedne strane i prema grebenu Zečjaka te dolini Štokić poda s druge. Uvijek ugodna putanja za hodanje s punom pažnjom i brisanje iz misli svih polemika javnog informiranja iz svakodnevice i prošlog vremena. Samo ljepota i mir.

Već od Kosice i ulaska na Premužićevu čistio sam izraslo granje i grmove uz stazu sve do izlaska iz šume iznad Mireva. A onda korak pa pogled, pogled pa sjećanje, sjećanje pa emocije povezane s prijateljima s kojima sam tu prolazio u prošlim šetnjama, emocije koje uvijek prorade. Svaki grm, svaki pjev ptice, svaki oblačić mogu pokrenuti sasvim nove ugodne osjećaje. Naravno da sam tako malen u tom prostoru osjećao tišinu i onda pjev ptica, šum vjetra i ponekad zvonki zvuk kamena o koji je udarila noga dok sam gledao uokolo. Često mi se dogodi u takvim šetnjama da

se na cijelom mojem licu pojavi smiješak zadovoljstva, premda nitko nije rekao ništa smiješno, jer sam sâm, niti se ništa smiješno nije dogodilo. Da me netko iz prikrajka gleda, siguran sam, svakakve procjene mog stanja bi mu se rojile u glavi. Kako me priroda može uzeti brzo pod svoje!

Pred kraj Mireva s desne strane mahnuo sam »kamenom poznaniku« kojem sam često u mislima zavidan, jer već stoljećima gleda ljepotu Mireva i još će dugo u tome uživati. No i mene je razveselila staza i prešla na morsku stranu i putokaz me usmjerio dalje.

Polagano hodajući i uživajući u pejzažima Baričević doca naišao sam i na prve tragove prošlogodišnjeg požara na ovom dijelu Velebita. Tužno je vidjeti goli kamen u crnom okruženju, bez zelene podloge i predivnog cvijeća koje je uobičajeno u ovo doba godine. Okrenuo sam se natrag i upotpunio sliku događaja požara i s južne strane Buljme, gdje je požar zaustavljen. Ujedno sam vidio da iz smjera zapada dolaze lagani oblaci

koji zatvaraju vrhove grebena Plišivice. Odmah sam promijenio svoj plan puta: odlučio sam otići do ploče na Premužicevoj stazi koja označava granicu nacionalnog parka pa se spustiti starom zapuštenom vlakom do Izgorile drage, proći zatim kroz područje Gornje branjevine, pa cestom prema Alanu. Vrhovi grebena bili su povremeno u oblacima pa od znanih razgleda nije bilo ništa, puhao je i hladniji vjetar, a i cijela površina grebena bila je crna i izgorjela. Zašto da kvarim svoja sjećanja na ljepotu koja je ovdje bila prije požara? Pobrinut će se priroda i vratiti sve na staro stanje, siguran sam u to.

Usput malo probijam zarasle dijelove vlake kako bi bilo ugodnije prolaziti. Na mnogo mjesta ima srušenih stabala od spomenutog požara. Dolaskom na cestu sunce je vratilo svoj puni osmijeh i dopratilo me do moje polazne točke i dragih prijatelja Dijane i Marina.

Sljedećeg dana opet je sunce preuzelo svoje mjesto i učinilo da prognoza ne bude istinita.

Rožanski vrh

IVAN HAPAC

Nagovijestao se prelijepi dan s ugodnom temperaturom. Počeo sam u mislima tražiti svoju današnju putanju za šetnju kad me je Marino upitao, pokazujući prema moru i otocima, vidim li kakve promjene. Duže vremena mi je trebalo, uz stalni njegov smijeh, da zaključim da je srušen stup našeg meteorološkog uređaja s prognozama i užetom. Možda mi se stvarna prognoza osvetila i srušila stup kako bi mi pokvarila boravak? Malo je uspjela. Uz čaj i kavicu odlučili smo da ćemo danas to popraviti. Napravili smo to, no za moju predviđenu šetnju nije više bilo vremena, a niti snage. Dan je ponovno završio uz obilje smijeha i dobrog, ugodnog druženja.

Drugo jutro ponovno sam napravio plan, jer i ovaj dan ukazivao je na divotu vremena, baš onakvu divotu koju svaki planinar želi za svoju planiranu šetnju. A ja sam odmah zorom nagovijestio domaćinima da ću Premužićevom stazom prema Alančiću, pa ako vrijeme bude imalo snage održati svoj stav dobre spustit ću se na Rožano. Rožano je otvoreni prostor između Seravskog vrha i Rožanskog vrha. Šime Balen u knjizi »Velebit se nadvio nad morem« opisuje ga kao »divovsku pozornicu prirode« i »golemi uskomešani travnjak«. Na Rožanu su nekada postojali ljetni stanovi Podgoraca iz Stinice i Starigrada, gdje su napasali i nekoliko tisuća grla stoke. Pogodan je bio za ispašu, jer je postojala Rožanska ruja s vodom, od koje danas nema niti traga. Sada tamo nema niti tragova ljudskog prisustva, osim ponekog suhozida. No, prema davnim zapisima na Rožanu se mogla sresti i divljač, upravo zbog ruje, a sada je to samo predivna »pozornica bez glumaca«.

Krenuo sam od Kosice Premužićevom stazom, ovaj put prema sjeveru, prema Zavižanu. Lagano, s užitkom, jer i tom sam stazom prošetao dosta puta. Uvijek nešto novo vidim i čujem kada nemam suputnika za priče. Taj dio staze je predivan za zagrijavanje i početak hodačke ture, a nagrađuje nas divotom livada Alančića nakon izlaska iz šume.

Skrenuo sam u smjeru vrha Alančića, no nisam baš silio na vrh, već sam se po obodu s južne strane polagano uzdizao kako bih dosegnuo visinu prijevoja za spuštanje prema Rožanu. Zastajkivao sam i uživao u pogledu prema moru i otocima, osvrtao se unazad prema Alanskoj livadi s ostatcima žičare i gutao ljepotu svega oko sebe,

kao da sam ovdje prvi puta. Niti jedna fotografija ne može pokrenuti toliko emocija kao sam pogled uživo. Odjednom, u laganom usponu, polagano je izranjao vršak Rožanskog vrha i znao sam da ću za nekoliko trenutaka ugledati i Rožano.

U svojoj knjizi Balen pokušava doći i do porijekla imena Rožano. Čini mi se da je imao pravo, jer kad ugledate livadu Rožano gotovo sam siguran da je porijeklo imena vezano za riječ »roža« kako žitelji s obje strane Velebita nazivaju cvijeće. Ne poznajem dovoljno bilje niti cvijeće da mogu sve što vidim i napisati, ali citirat ću Balena: »Rastu tu goleme bijele ivančice, žuti jagančini i srčanici, ružičasta mutava, modra rossijeva ločika, crveni i bijeli velebitski karanfili, blistava zlatica, ljubičasti šišak, pa hrvatsko zvonice, pelin, maslačak, sunčanica, sporiš i razno drugo cvijeće...« Što sam od toga vidio nemam pojma, ali u ljepoti koju sam vidio ne treba biti sitničav.

Nisam želio gubiti suviše vremena na stajanje, jer sam trebao odrediti mjesto i smjer skretanja za spuštanje starom stazom prema Zelengradu, a već prema ovome što vidim oko sebe bit će sve dosta zaraslo i treba biti oprezan. Na završetku livade prije ulaza u šumu bio sam zatečen golemom količinom rascvjetanih grmova bejavice ili biljke uve, jer u visini Alanske livade u isto vrijeme bejavica već ima plod, a ovdje je tek u cvatu. To je čarolija velebitskog bilja i klime, koja na kratkim rastojanjima, ima svoje rane cvatnje i kašnjenja.

Ulaz u šumu nisam vidio, ali sam znao smjer koji sam, uz malo više napora zbog zaraslosti, ubrzo pronašao. Spuštanje prema Zelengradu, unazad desetak godina, bilo je šetnja po putu koji su koristili Podgorci za odlazak sa stokom na Rožano. Sada je to bila borba s divljim izrastom koji me je tjerao da stalno obilazim pojedina mjesta, jer jednostavno nije bilo moguće proći. Za desetak godina staza se više neće niti vidjeti od izrasta, koji će kroz određeno vrijeme postati gusta šuma. Kroz gusto raslinje vidjelo se da i vrijeme više ne gaji preveliku ljubav prema meni, jer se počelo nebo crniti i trebalo je biti ustrajan u napredovanju.

Pred sam silazak na područje Zelengrada, staza je postala popustljivija i brže sam napredovao, te sam uskoro ugledao stijene Zelengrada. Ubrzo sam uočio i oznake podgorske staze i zadovoljno sam skrenuo u smjeru grebena Oštika.

Poznanik i ja

Uspon tih stotinjak metara nije bio velik izazov. Na pola puta prisjetio sam se susreta s medvjedom i malim mecom, na samoj stazi i jednoj šumskoj čistini gdje su njih dvoje nešto tražili. Medvjedica me je prva spazila i nešto promumljala malome, a prema reakciji »klinca« ustvari mu je najavila da bježi, jer ide »opasnost«. Nije baš dobro razumio u kojem smjeru pa je jurcao nakratko u svim smjerovima, dok sam se ja polako povlačio unazad – hrabro. Napokon je krenuo uzbrdo u smjeru Alančića, a za njim i medvjedica ne dajući mi vremena da ih uspijem i snimiti. Kad sam počeo opet disati, a vjetar prestao puhati, pa sam se prestao tresti, bio sam zahvalan da je susret prošao ugodno i bez većeg stresa za obje strane.

Na padini južne strane Alančića, na otvorenom prostoru livada naišao sam na srndaća, kojeg ne bih niti zamijetio da me »ratoborno« nije svojom rikom upozorio prije nego što je ušao u šumu i još jednim me rikom obavijestio da me gleda iz šume, iako njega više nisam vidio. Uskoro

sam došao stazom do stanova na Alanskoj livadi i jedva dočekaao da utočim u sebe nekoliko čaša tekućine. Naime, nije valjda zbog godina, zaboravio sam sa sobom ponijeti pripremljenu bocu vode.

Vrijeme me podarilo svojom dobrotom, a Dijana i Marino okrijepili su me obrokom i pićem. Naravno da je šale, smijeha i sitnih podbadanja ponovno bilo cijelu večer. Jedino što sam im se zahvalio s dvije važne pobjede u igri »Čovječe ne ljuti se«, ali znam da su mi namjerno pustili da pobijedim, kako bih bio još zadovoljniji.

Evo tako »opet sam trebao« i ovaj puta donijeti odluku, a sretan sam da su rezultati odluke bili zadovoljavajući budući da je i vrijeme imalo svoj gostoljubiv stav bez obzira na prognozu. Ostvario sam još jednu svoju potrebu i želju, te sam sada još sigurniji i ponosan da osjećam isto:

*»Nitko nije tako star kao onaj tko je izgubio polet.«
Thoreau*

Tako je to u prirodi

Klara Jasna Žagar, Sesvete

Dođe tako na kalendaru vrijeme kad se srebrna prašina počne taložiti na planinarskim uspomenama uredno posložanima na policama sjećanja, poput pročitanih i odloženih knjiga koje će netko jednom skinuti s police zaborava, otpuhnuti prašinu s njihovih korica i s čuđenjem ih prelistati i pročitati. Knjige će tada opet oživjeti, a planinarski će spomenci pričati neobične priče o planinama iz snova koje su mijenjale boje, prkosile vremenu i čuvale otiske cipela kojima ih je čovjek doticao u svojim lutanjima, boreći se da njegovu životnu barku ne otpušu bure u neznanim, neželjenim smjerovima, i u traženju sreće.

Stojim pred tvojim vratima i kucam, kod zadnjih kuća u zaselku Kurlinoj Planini kod Žuklja, na početku šumskog puta prema Jadičevoj plani, jednom od vrhova Senjskog bila. Staza vodi preko livade Rujice do Krajačeve kuće koja se više ne koristi za planinarske potrebe. Krajačeva

kuća (1100 m) sagrađena je 1912. zalaganjem dr. Ivana Krajača. To je bio prvi planinarski objekt na Velebitu. Danas je na istim temeljima zidana zgrada koja nije u funkciji planinarstva, ali joj je zbog tradicije i povijesti i dalje ostao isti naziv. Krajačeva je kuća sedma kontrolna točka Senjske obilaznice.

Lijepo je hodati planinom prema zori koja rudi, prema danu koji se budi. Prelazeći livadu, pored uredno obrađenih vrtova, staza izlazi na šumski put natopljen nedavnom kišom. Ostavljam svoje stope u mekanu blatu tik pored medvjedih, veprovih i lisičjih. Uzdižem se iznad vlastite sebičnosti i postajem još jedno biće na zajedničkom putu, upoznajući sebe u ulozi čuvarice živoga svijeta. Raduje me spoznaja da se u ovoj šumskoj zabiti danas nalazi središte svijeta u kojem svaki život ima vrijednost i svaki je jedinstven i neponovljiv. Na kraju puta nalazi se istina, a može li se njezina vrijednost izvagati na nevidljivoj vagi

Na Senjskom bilu

KLARA JASNA ŽAGAR

KLARA JASNA ŽAGAR

Krajačeva kuća na Rujicama

i podastrijeti svijetu kao dokaz vlastite unutarnje slobode da se susretnem s istinom o sebi i izbora da činim dobro?

Jutro miriše na kupine i vlagu. Šikara kupinja i trnja na prilično strmoj uzbrdici izgleda neprohodna. Promatram je zamišljena poput pisca koji razmišlja o novom poglavlju knjige koju je netom prije počeo pisati. Nema veze, hodat ću kako me misli vode i ostaviti intuiciji da razmrsi ovo bodljikavo klupko. Sve sam svoje pouzdanje stavila pod noge i imam samo jednu želju – stići na Jadičevu plan. Moram učiniti samo mali napor volje. Iako se čini zamršenom, planina zapravo govori na razumljiv način. Čak i kad ne koristi riječi koje možemo čuti, njezine znakovne poruke su posve jasne. Ta se spoznaja omata oko moje duše kao bršljan oko stabla.

Hodanje ni jednom planinom nije lagano. Čovjek mora pronaći načine i mjesta koja mu pomažu, uspostavljaju ravnotežu unutarnjeg i vanjskog svijeta, opominju ga da se isplati uložiti dodatan trud i dohvatiti željeni cilj. Ako čovjek istinski čezne za tim ciljem i uporno hoda, ta mjesta postaju pravi magneti i izvori ispunjenja njegovih želja i nadanja. Čovjek osjeća, čovjek zna da bogatstvo različitosti nastanjuje takva mjesta i dolazi im uvijek iz nekog svog razloga nadajući se ispunjenju očekivanja, utjehe, danih ili primljenih obećanja. Takva mjesta postoje na svim planinama ovoga svijeta, svijeta ljepota i prirodnih rijetkosti.

Nakon oštrijeg uspona kroz šumu staza izlazi na ovčju livadu s koje se pruža jedinstven pogled

na Alino bilo, treću kontrolnu točku Senjske obilaznice, vjetroelektranu Vratarušu na obroncima Velebita, nedaleko od Senja i Vratnika, najveću vjetroelektranu u ovom dijelu Europe i modro kvvarnersko more. Nad Tromedom se uzdiže šumovit brijeg i skriva u svojim njedrima kameni vrh kojem stremim. Dok mi noge zapinju o busenje trave protkane cvjetnim glavicama ljubičastih mrazovaca, razmišljam o čudnom životu koji me uvijek iznova baca u novu i nepoznatu planinu punu različitih napasti i strasti, znajući da ću biti zbunjena, da neću jasno vidjeti svijet oko sebe, dok će mi se glava istovremeno čistiti od stalnih navala misli koje dolaze iz umorna tijela i koje zasjenjuju sve što je lijepo i stvarno u toj planini. Započet ću razgovor s planinom i osjećat ću se tada manje usamljenom. Hranit ću se tišinom. Naučit ću se smijati ili barem osmjehnuti. Na ovom se mjestu nazire kraj hodanja do samog vrha.

Odvojena sam od vanjskog svijeta jer bih se u njemu izgubila. Ništa izvanjskoga me ne rastresa pa se glas srca može jasnije čuti. Taj glas je jedini bitan i samo on će se čuti zauvijek. Ali nikako ne mogu spriječiti da gledam planinu svojim tjelesnim očima. U meni stanuju suptilna oholost i strah i zato projiciram na nju dio te nesavršenosti. Moram odbaciti svaku zabrinutost, moram misliti samo na to kako da joj se cijela predam – kad ona to bude htjela. Ako je budem još jače voljela, bolje ću znati koliko ona stvarno voli mene, a

KLARA JASNA ŽAGAR

Svjež otisak medvjede šape

KLARA JASNA ZAGAR

Vršna stijena Jadičeva plani

moje će samopouzdanje očvrnuti poput stijene što se prostire pod mojim nogama. Naime, nakon prilično dugog hodanja pod mojim se nogama nalazi Jadičeva plan.

Vrh Jadičeva plan (1416 m) osma je kontrolna točka i najviši vrh na Senjskoj obilaznici, treći po visini vrh Senjskog bila, iza Bijelog vrha (1492 m) i Kečine grede (1491 m). Senjsko bilo je sjeverozapadni dio sjevernog Velebita. Pruža se od prijevoja Vratnika do prijevoja na cesti Oltari – Krasno. Mala visina i jednoličan reljef zemljopisne su karakteristike Senjskog bila, što ga čini različitim od drugih dijelova sjevernog Velebita. Senjsko bilo je tek preplaninski dio Velebita. Čvrsto priljubljena uz njegov kamen spoznala sam, iako se u početku nije tako činilo, da uopće nije nasilan, samo ima takvo držanje koje traži poštovanje. Dostojanstvenim izgledom straža je, zaštita i brana senjskom zaleđu.

Svijet na koji sam došla nepovratno se mijenja i nepovratno je izgubljen. Pukotina je to između prošlosti i budućnosti zbog koje čovjek postaje krhak, lomljiv na vjetru koji će proći, a da se uopće ne zna odakle je došao. U trenucima poput ovog vidim svijet onakvim kakav doista jest, u punom sjaju, obasjan suncem i sve oko mene je ljubav, velika, beskrajna ljubav koju ne mogu ni zamisliti. Ovdje nema izgubljena vremena, ovdje počinje pravi život koji dočarava intimu s prirodom. To putovanje moje duše opisuje igru skrivača tijekom koje joj nisam stigla ispričati ništa od onog što mi leži na duši, ali možda to i ne bih mogla učiniti. Neke je stvari teško izgovoriti – čak i planini. Svijet je odjednom postao malen poput čahure opredene od paprati i kamena u koju sam se uvukla poput gusjenice koja će se skrivena u kukuljici ubrzo pretvoriti u čarobna leptira. Tako je to u prirodi – pravo čudo života.

Tri bilogorske priče

Miroslav Mrkobrad, Bjelovar

Više od 300 planinara na »Proljeću na Bilogori«

Jednom godišnje 80 kilometara dugo i (samo) tristotinjak metara visoko gorje na sjeverozapadu Hrvatske – Bilogora – doživi svoje prave »planinarske« trenutke. Događa se to sredinom travnja, kada se na pohodu »Proljeće na Bilogori« koji organizira HPD Bilogora iz Bjelovara okupe planinari iz brojnih planinarskih društava. Tada planinarski dom Kamenitovac (242 m), poznato izletište Bjelovarčana udaljeno od grada tek 11 kilometara, pohodi po nekoliko stotina planinara. Glavni sadržaj je pješaćenje nekom od dobro obilježenih planinarskih staza. Naravno, to ne znači da ostalih dana nema planinarskih aktivnosti. Obroncima Bilogore gotovo svake nedjelje hodaju brojni zaljubljenici u zdrav život, članovi planinarskih društava iz gradova koji se naslanjaju na ovo nisko gorje.

Bilogora je nisko gorje sastavljeno od povezanih brežuljaka poslaganih nekako paralelno s granicom prema Mađarskoj i rijekom Dravom, od Koprivnice, Đurđevca, Pitomače, Virovitice sa sjeverne strane, pa preko Križevaca i Bjelovara s južne strane gorja. Najviše točke Bilogore su Stankov vrh (309 m), zapravo tek mala uzvisina na prijevoju iznad Jagnjedovca, Bilo-Rajčevica, i Koševac (302 m). Budući da na Bilogori nema visokih, strmih i opasnih uspona, svi oni koji dolaze znaju da će uživati u nečemu drugome – u ugodnom hodanju kroz bujnu bukovu šumu, u krajolik. Nakon pješaćenja po Bilogori dobro se zabaviti i dakako nešto dobro okusiti u odličnoj kuhinji planinarskoga doma.

Živo i veselo na Bilogori bilo je i 28. travnja ove godine kada je 310 planinara iz 20 društava iz Hrvatske i susjedne BiH pristiglo na »Proljeće na Bilogori«, manifestaciju koja je uvrštena i u službeni kalendar akcija HPS-a. Dan ranije došlo je i noćilo na planinarskom domu i 50 planinara iz prijateljskih PD-a Tajan-Lisac i Željezara iz Zenice, s kojima Bjelovarčani imaju iznimno dobre

odnose. Na okupljanje planinara na Bilogori prije početka pohoda pristigao je i glavni tajnik HPS-a Alan Čaplar koji je s predsjednicom bjelovarskog društva Verom Pauškom obišao planinarski dom i upoznao se s radovima na njegovom uređenju te ostalim aktivnostima društva.

Nakon pića dobrodošlice i pozdravne riječi predsjednice HPD-a Bilogora Vere Pauške, krenulo se u dvije poprilično duge kolone. Prva je krenula obilaznicom Bilogorskim stazama, za što je trebalo oko četiri sata hoda i koja donosi i značku obilaznice, a vodiči su bili Ivan Želipski, Đuro

MIROSLAV MRKOBRAĐ

Mnoštvo planinara na bilogorskim stazama

Druženje uz glazbu i ples na Kamenitovcu

Gustović i Željko Mužjak. Drugu skupinu na tzv. »Romantičarskoj stazi« Kamenitovac – Orovački vinogradi – Kamenitovac, za čiji obilazak trebaju tri sata hoda, predvodili su Tihomil Tomić, Karlo Polašek i Zdravko Trgovac. Planinarsko druženje uz glazbu potrajalo je do kasno poslijepodne.

95 godina postojanja i rada (ili – kako su planinari bili jamci za kredit!)

»Proljeće na Bilogori« 2019. jedan je od tri važna događaja bjelovarskog društva u ovogodišnjem kalendaru aktivnosti. Prvi je već obilježen u veljači ove godine, kada je na svečanoj Skupštini društva na Kamenitovcu proslavljena 95. godišnjica osnutka i rada HPD-a Bilogora. Osnivanjem planinarske podružnice HPD-a prije 95 godina bjelovarski planinari svrstali su svoj grad na planinarsku kartu Hrvatske. O tome je Hrvatski planinar već izvjestio svoje čitatelje. Evo nekoliko natuknica i zanimljivosti iz toga dugoga razdoblja, posebno vezanih za planinarski dom Kamenitovac!

Pod imenom Bilo-gora društvo je osnovano 30. lipnja 1924. na skupštini u svratištu »Toma« blizu željezničke stanice, na inicijativu tadašnjeg šefa stanice Viktora Borovečkog koji je izabran

i za prvoga predsjednika. Prvi izlet poduzet je 7. srpnja 1924. na Plitvička jezera. I tako je krenulo, s manjim ili većim prekidima do danas. Održavaju se predavanja, škole, članovi sudjeluju na brojnim akcijama, raste broj članova. Godine 1934. registriran je 101 član (preciznije: »67 muškaraca i 34 žene«). Ide se na Biokovo (1935.), Velebit (1937.) Već tada učestalo se razmišljalo o gradnji vlastitoga doma. Prvi se put takva potreba spominje 1939., no dolazi rat i sve se odgađa, a odluka o gradnji donosi se 1947. Prva lopata zakopana je u zemlju na brijegu Kamenitovcu iznad sela Maglenče 13. srpnja 1949. za vrijeme kada je društvo vodio predsjednik Đuro Habdija. Planinarski dom Kamenitovac završen je nesebičnim zajedničkim radom i pomaganjem planinara za dvije godine: svečano je otvoren, kako piše, »5. srpnja 1951. u 11.00 dopodne«. A sad ono najzanimljivije i gotovo nevjerojatno: da bi osigurali sredstva za gradnju, 30 članova društva preuzelo je na svoja leđa obvezu vraćanja pozajmice kod banke, u slučaju da društvo iz bilo kojih razloga to ne bi moglo učiniti! Zamislite tko bi nešto slično učinio danas kad je jamca za kredit teže naći nego posao (!) i kad prijatelji zbog (neplaćanja) kredita postaju neprijatelji! Možemo samo reći: bila su to neka druga vremena i običaji.

To ulaganje omogućilo je da planinarski dom Kamenitovac postane i ostane vlasništvo bjelovarskog planinarskog društva. S godinama je postao omiljeno izletničko odredište. To je i danas, a u njegovo se održavanje i uređenje i dalje ulaže mnogo planinarskih sredstava, truda i ljubavi. Do prošle godine HPD Bilogora je

Planinarski dom Kamenitovac uklopljen u pitomi bilogorski krajolik

uspješno vodio Željko Vinković te je njegovim zalaganjem i zalaganjem drugih članova promijenjena cjelokupna kanalizacija, uređeno grijanje, cjelovito uređeno potkrovlje (sanitarni čvor, tuševi) za prihvrat 40-ak planinara, uređuju se sobe. Važno je reći da su generacije planinara koje su dolazile znale cijeniti ono što su njihovi prethodnici tako nesebično napravili i nasljednicima darovali.

Izgradnja poučne staze Bilogora sredstvima Europske unije!

Da i nove generacije bjelovarskih planinara žele ponešto ostaviti u naslijeđe, pokazuje i sljedeća priča. Ovih dana, nakon prilično dugih i zahtjevnih priprema, započet će radovi na izgradnji Poučne staze Bilogora. Idejna začetnica toga projekta je Anamarija Pađan, a projektantica Adela Zobundžija. Bjelovarskom društvu naime je na natječaju iz Programa ruralnog razvoja

MIROSLAV MRKOBRAD

Prostor na Kamenitovcu na kojem će uskoro biti izgrađena poučna staza

MIROSLAV MRKOBRAD

Početak poučne staze na Kamenitovcu

RH 2014. - 2020. odobreno 452.950 kuna (85% sredstava iz EU, 15% iz državnog proračuna) za uređenje ove staze, u šumi odmah iza planinarskog doma Kamenitovac. U rujnu 2017. potpisan je ugovor o korištenju sredstava, provedeni su natječaji za izvođače pojedinih radova. Društvo je samo moralo osigurati polovicu odobrene investicije (oko 226 tisuća kuna), a ta će se sredstva nakon pregleda i provjere izvršenja

radova (na što se u EU jako pazi!) vratiti HPD-u Bilogora.

Poučnu stazu planinari ne grade zbog sebe i za sebe, već za sve one koji žive s prirodom. Ponajprije za mlade, za djecu, osnovnoškolce, stvarajući im priliku za fantastičan sat nastave u prirodi, da se mlade nauči da prirodu, šumu, brdo, planinu, potok, biljku, treba voljeti i čuvati.

ALAN ČAPLAR

Bilogora kod sela Maglenče

150 kilometara razvodnicom Save i Drave

Vladimir Volenec, Zagreb

Velebit je najdulja hrvatska planina. Ali koja je planina druga po duljini? Odgovor na to pitanje nije jednostavan jer ovisi o tome što smatramo geografskom cjelinom. Je li to Lička Plješivica, tj. treba li joj pribrojiti i Kremen i vrhove jugoistočno od Kremena: Veliki Urljaj, Gutešin vrh, Lisac i Orozovac? Je li to Dinara, ako joj se uračuna i Ujilica, masiv Troglava i Kamešnica (ipak, većinom izvan Hrvatske)? Ili Biokovo, ako se računa sve do Neretve? Ili možda Bilogora? Ovdje nećemo dati odgovor na to pitanje.

Ono što je sasvim sigurno jest da je Bilogora najdulja planina u panonskoj Hrvatskoj, naravno, ako joj prije toga priznamo status planine, što bi tkogod možda mogao osporiti. Međutim, najviši vrh Bilogore, Stankov vrh (309 m), kontrolna je

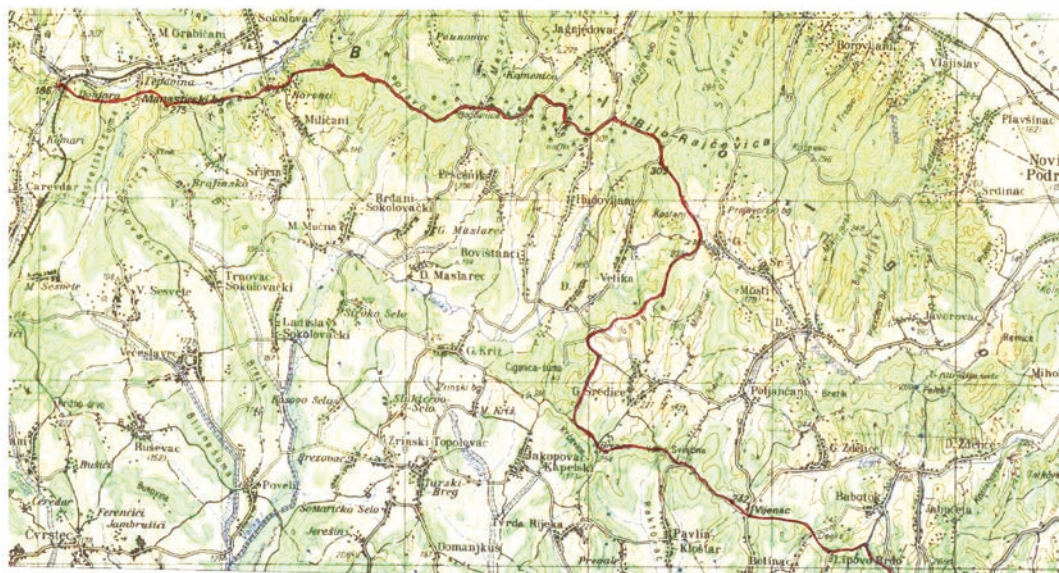
točka Hrvatske planinarske obilaznice, a sama je Bilogora planinski zanimljiva pa ćemo je ovdje tretirati kao planinsku cjelinu.

Po čemu je zanimljiva ta gora? Ona je cijelom svojom duljinom razvodnica dviju najduljih hrvatskih rijeka, Save i Drave. Za razliku od planina u primorskoj Hrvatskoj, od kojih je za neke teško reći gdje im je hrbat i vododijelnica (pokušajte to precizno reći na primjer za Velebit!), Bilogora ima vrlo jasnu razdjelnicu, koja doduše jako krivuda jer je dugačka nešto više od 150 kilometara, iako je zračna udaljenost njenih krajnjih točaka nešto manja od 80 kilometara. Jedna joj je krajnja točka prijevoj između Bilogore i Kalnika, kojim prolaze cesta i željeznička pruga Križevci – Koprivnica, između

Bilogorski krajolik u području Kamenitovca (snimak dronom)

ALAN ČAPLAR

Karta 1

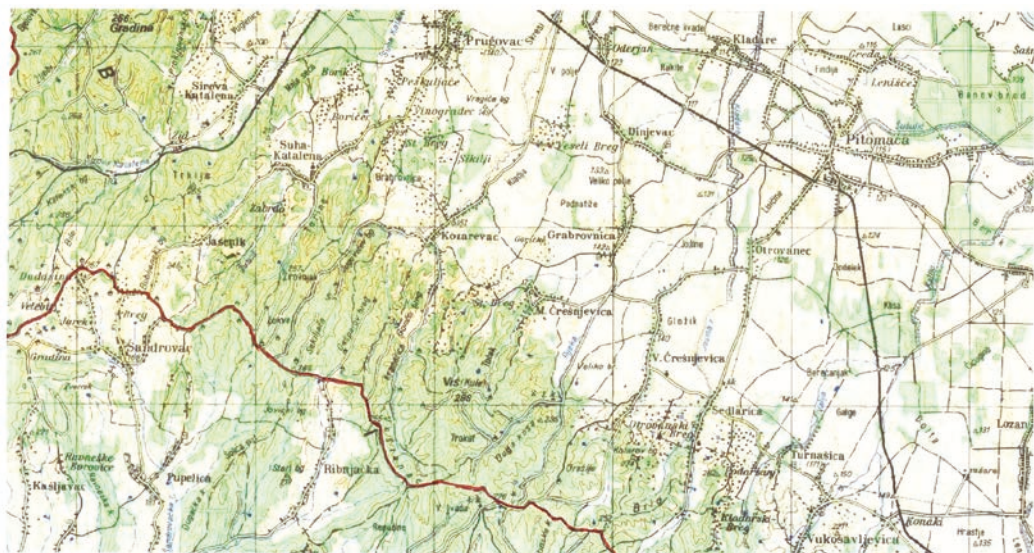

Karta 2

stanica Carevdar i Lepavina. Druga je prijevoj između Bilogore i Papuka, kojim prolaze cesta i željeznička pruga Daruvar – Pčelić – Virovitica, a pokraj kojeg je željeznička stanica Đulovac (na starijim kartama Miokovićevo).

Na priloženim kartama, koje su »skinute« sa starih specijalnih karata Koprivnica, Bjelovar i Virovitica u mjerilu 1 : 100 000, istaknuta je razvodnica Save i Drave na Bilogori, koju onda možemo smatrati hrptom Bilogore. Karta 2 dolazi ispod karte 1, karta 3 desno od karte 2, a karte

4 i 5 ispod karte 3. Karte su malo pomaknute u smjerovima lijevo – desno i gore – dolje, da bi se svih pet dobilo u istom formatu, pa onda i u istom mjerilu, koje je sada u Hrvatskom planinaru otprilike 1 : 200 000. Korištenjem preciznije karte, ili pak Interaktivne karte HPS-a, naša se razdjelnica može ucrtati i mnogo preciznije i ljepše. Tih se pet karata mogu kopirati, povećati, izrezati i zatim na ispravan način razmjestiti. To nije teško jer sama razdjelnica najbolje pokazuje kako to treba izvesti.

Karta 3

Karta 4

Meni se izazovnim učinilo prepješčiti taj hrbat Bilogore cijelom duljinom. Nisam to, doduše, napravio u jednom višednevnom izletu, nego u više jednodnevnih. Pritom za planinara pojedinca automobil ne može biti jedino prijevozno sredstvo na početku i završetku izleta, već treba koristiti i javni prijevoz. Jedan lijep jednodnevni izlet bio mi je onaj od Rakitnice do Carevdara, što je oko 43 kilometra, za što mi je trebalo 8 sati umjerenog hoda. Najvećim sam dijelom hodao po cesti te poljskim ili šumskim

putovima, kroz neka manja naselja i pored samog Stankovog vrha. Sljedeći dio razvodnice, od Rakitnice do Šandrovca, prešao sam obilazeći Planinarski put »Bilogorskim stazama« u njegovoj prijašnjoj, široj verziji, a u jednom drugom izletu, hodajući tada ukinutom prugom Bjelovar – Kloštar, prošao sam i jednim od rijetkih željezničkih tunela u tom dijelu Hrvatske, onim kod željezničke stanice Paulovac. Za dio istočno od Šandrovca obično bih rano ujutro autobusnom linijom Zagreb – Virovitica doputovao do nekog

Karta 5

mjesta na Podravskoj magistrali, zatim najkraćim putem došao do razvodnice, a pretkraj dana sišao s nje, ili opet do Podravske magistrale ili pak na južnu stranu, do ceste Bjelovar – Daruvar, te opet koristio autobusni prijevoz. Za jednodnevne izlete u tom dijelu razvodnice mogu zgodno poslužiti željezničke stanice Sirova Katalena na pruzi Bjelovar – Kloštar i Špišić Bukovica na pruzi Koprivnica – Virovitica jer su od razvodnice udaljene otprilike sat hoda pa se tako mogu dobiti tri lagana jednodnevna izleta: Rakitnica – Šandrovac, Šandrovac – Tromeda i Tromeda – Rezovačke Krčevine (oko sat i pol hoda od Virovitice). Posljednji je dio bio pogodan za jednodnevni izlet od Virovitice do Đulovca, od oko 30 kilometara. U blizini razdjelnice nalaze se i tri planinarska objekta: planinarske kuće na Aninom vrhu, Kamenitovcu i Vražjem vršću.

Pada mi na pamet da bi bilogorska razdjelnica bila pogodna za višednevni izlet skupine planinara. Pritom bi za logističku potporu bilo korisno više poprečnih cesta koje prelaze preko hrpta Bilogore: Koprivnica – Jagnjedovac – Rovišće, Đurđevac – Bjelovar, Kloštar – Šandrovac – Severin, Pitomača – Velika Pisanica, Špišić Bukovica – Veliki Grđevac, Virovitica – Grubišno Polje i Virovitica – Jasenaš – Đulovac. Posebno je lijepo u proljeće, kad je sve u cvatu, ili pak u jesen, kad ima zrelog voća i grožđa. Mogao

bi to biti i pohod velike skupine planinara ako bi se uključila planinarska društva iz područja Koprivnice, Bjelovara, Đurđevca i Virovitice. Osim toga, zašto to ne bi bila nova obilaznica u organizaciji tih društava koja se uzorno skrbe o Bilogori? Sada na području Bilogore postoje samo dvije jednodnevne obilaznice. Ako se takvo što ostvari, predlažem i ime – Bilogorska longitudinala. Mogla bi se prijeći za oko pet dana umjerena hoda, a brži bi je hodači mogli prehodati u samo tri dana.

ALAN ČAPLAR

Zračni snimak bilogorskih šuma u području Stankova vrha

Tisuću planinara na Danima hrvatskih planinara na Ravnoj gori

Dani hrvatskih planinara središnje su godišnje okupljanje planinara u Hrvatskoj. Organizira ih Hrvatski planinarski savez u suradnji s nekim planinarskim društvom - domaćinom. Ove su godine Dani hrvatskih planinara održani 8. i 9. lipnja 2019. na Trakošćanu i Ravnoj gori u organizaciji HPS-a i PD-a Ravna gora iz Varaždina. U ta dva dana u Trakošćanu i na Ravnoj gori okupilo se oko tisuću planinara iz 70 planinarskih društava.

Dani hrvatskih planinara ove su godine bili posvećeni 100. obljetnici planinarstva u Varaždinu. Prva inicijativa za osnivanje planinarskog društva u Varaždinu zabilježena je 1883. kada je Hrvatsko planinarsko društvo iz Zagreba postavilo za povjerenika u Varaždinu prof. Adolfa Jurinca, no unatoč njegovim naporima nije došlo do osnivanja podružnice HPD-a u tom gradu. Tek na poticaj Krešimira Filića 10. studenoga 1919., na skupštini koja je održana u prostorijama Narodne knjižnice, postavljeni su temelji za razvoj planinarstva u Varaždinu. Pri osnivanju podružnice utvrđena su društvena pravila koja su 6. 3. 1920. potvrđena od državnih vlasti u Zagrebu. Današnje Planinarsko društvo Ravna gora i druga društva koja djeluju na području grada Varaždina njeguju planinarsku tradiciju započetu prije stotinu godina.

Ravna gora je najsjevernija hrvatska planina. Nalazi se u blizini državne granice sa Slovenijom i pruža se u dužini od oko 16 km, od Meljana na jugozapadu do Vinice na sjeveroistoku, gdje tone pod dravsku ravnicu.

Kod Filićeva doma na Ravnoj gori

U literaturi se često pogrešno navodi da pripada masivu Maceljske gore, iako s njom nema sličnosti ni nastankom, ni građom. Područje Ravne gore nalazi se u Savsko-dravskom međuriječju i bogato je površinskim vodotocima. Glavne sabirnice površinskih voda su rijeke Bednja i Plitvica koje pripadaju dravskom

Početak uspona od Trakošćana prema Ravnoj gori

Pozdravna riječ predsjednika HPS-a Darka Berljaka

Japanski turisti na Danima hrvatskih planinara

porječju. Najviši vrh gore je vrh Tri kralja, visok 694 m, na kojemu se nalazi razgledna piramida.

Središnje mjesto okupljanja na Danima hrvatskih planinara bio je Trakošćan. Dvorac Trakošćan idealno je ishodište za planinarske izlete na Ravnu goru. Područje Trakošćana je nacionalno kulturno dobro i zaštićena povijesna cjelina koja se sastoji od dvorca, građevina uz dvorac, perivoja i park šume s jezerom. Dvorac je danas jedan od rijetkih objekata u Hrvatskoj sa sačuvanom vlastitom građom, povijesno usko vezanom uz arhitektonski okvir i život njegovih vlasnika. Nastao je u 13. stoljeću i prvotno je bio mala srednjovjekovna utvrda – burg. Često je mijenjao vlasnike sve do 1569. kada prelazi u ruke hrvatske plemićke obitelji Drašković. S vremenom i sa slabljenjem ratnih opasnosti gubi važnost, a od potpune propasti spašavaju ga vlasnici u 19. stoljeću kad ga romantičarskim preoblikovanjem pretvaraju u rezidenciju. Istodobno s tim preinakama okolni prostor uređuje se u perivoj s umjetnim jezerom.

Prvi dan organizirana su tri planinarska izleta različite težine i duljine trajanja kako bi svaki planinar našao izlet prema svojoj želji i fizičkim mogućnostima. U izletima su uz domaće vodiče sudjelovali i vodiči Stanice planinarskih vodiča Varaždin. Prvi izlet

je obuhvaćao turu: Trakošćan – Filićev dom, 2 i pol sata hoda, te povratak na Trakošćan 2 sata. Druga tura je bila nešto duža: Trakošćan – Velike pećine – Pusti duh – vrh Tri kralja (694 m) – Filićev dom, 3 i pol sata hoda, te povratak na Trakošćan 2 sata, dok je treća bila više rekreativnog formata i nudila je obilazak poučne staze oko Trakošćanskog jezera u trajanju od 2 sata. Od 16 sati uslijedilo je okupljanje svih sudionika uz tradicionalne besplatne porcije graha. U 18 sati skup je svečano otvoren obraćanjem predsjednika HPS-a Darka Berljaka i predsjednika PD-a Ravna gora Dubravka Šinceka. U ostatku večeri, planinari su se družili uz nastup glazbenog sastava »Dečki z bregov«.

U nedjelju su organizirana dva izleta i to: Velika Sotinska – Šestani – vrh Carski kamen (686 m) – Vraca – Filićev dom, uz planirana 3 i pol sata hoda, te još jednom klasična tura : Trakošćan – Filićev dom. Nakon okupljanja u 13 sati kod Filićevog doma slijedilo je svečano zatvaranje još jednih uspješno organiziranih Dana hrvatskih planinara. Na završnoj svečanosti planinarima su se obratili dopredsjednica HPS-a Jadranka Čoklica i Igor Eterović, tajnik PD-a Opatija, koji je domaćin Dana hrvatskih planinara 2020. godine.

Damir Šantek

Glazbeni sastav na Danima hrvatskih planinara

Druženje kod Filićeva doma

Završena opća planinarska škola PD-a Opatija

Svečanom dodjelom diploma završena je opća planinarska škola PD-a Opatija, koja se održavala tijekom proljeća 2019. prema programu HPS-a. Financijsku potporu pružio je i ove godine Grad Opatija, koji već tradicionalno podržava napore opatijskoga planinarskog društva u edukaciji planinara, kako onoj namijenjenoj odraslima, tako i onoj namijenjenoj djeci. Voditelj škole bio je vodič instruktor Zoran Popovski, a u njezinu su izvođenju sudjelovali i drugi vodiči PD-a Opatija.

Školu je uspješno završilo 22 polaznika, od kojih je većina došla iz redova matičnoga društva, ali su im se pridružili i članovi susjednih planinarskih, sport-skopenjačkih i srodnih društava i klubova. Predavanja održana u okviru teorijskoga dijela programa obuhvatila su teme iz planinarstva i njegove povijesti, planinarske

organizacije i poznavanja planina, pripreme za odlazak u planinu i opreme, kretanja i boravka u planinama, korištenja tehničke opreme, prve pomoći, osnova spašavanja te HGSS-a, speleologije, meteorologije i zaštite prirode, dok je u praktičnome dijelu naglasak bio na usvajanju i usavršavanju znanja i vještina o orijentaciji i kretanju planinarskim putovima, izradi improviziranoga skloništa (bivka), opasnostima u planinama, a polaznici su se okušali i u penjanju. Izleti su se održavali uglavnom na području Učke te su izvedeni usponi na Pečnik, Grnjač, Bodaj i Mačkov vrh. Najveći je doživljaj polaznicima pružila vježba penjanja u Medveji i nakon toga noćni uspon iz Medveje u zaselak Visoče, a tako i posjet Šparožnoj jami u okolici Kastva.

Među ovogodišnjim polaznicima bio je i predsjednik PD-a Opatija Boris Božić, koji je odlučio i službeno završiti planinarsku školu unatoč tome što već posjeduje bogato planinarsko iskustvo, stečeno tijekom nekoliko desetljeća planinarenja. Netom završenom općom planinarskom školom PD Opatija nastavlja sa sustavnim radom na edukaciji planinara, s ciljem što sigurnijega kretanja i boravka u prirodi.

Ivana Eterović

Vježba penjanja

Opća planinarska škola u Karlovcu

Uručenjem diploma HPS-a i prigodnih poklona i druženjem u planinarskoj kući Zvonimir Plevnik na Kalvariji završila je s radom 28. opća planinarska škola PD-a Dubovac, a uz financijsku potporu Karlovačke športske zajednice.

Za školu se prijavilo 38 polaznika, a završilo ju je 33. Škola je započela s radom 2. travnja, a završila 9. lipnja. Tijekom dvomjesečnog intenzivnog rada (predavanja utorkom, a subotom i nedjeljom tematski izleti s praktičnom primjenom stečenih znanja) polaznici su proširili

Polaznici opće planinarske škole PD-a Dubovac kod planinarske kuće Zvonimir Plevnik na Kalvariji

planinarska znanja, stekli temelje za neki od specijalističkih tečajeva, kao što su to primjerice alpinistički, speleološki ili tečajevi za planinarske vodiče i markaciste.

Voditelj škole, istaknuti karlovački planinar mlađe generacije, Jadranko Jagodić, nije krio zadovoljstvo iskazanim znanjem i trudom svih polaznika, s nadom da će se polaznici po završetku škole, aktivno uključiti u rad PD-a Dubovac. I dok su »školarci« subotu koristili za pripremu nedjeljne fešte (a i u tome su se iskazali), pedesetak članova društva nazočilo je Danima hrvatskih planinara, koji su se održavali na Trakošćanu, podno Ravne gore, a u prigodi 100-godišnjice planinarstva u Varaždinu.

PD Dubovac, Karlovac

Završila planinarska škola u Jastrebarskom

U srijedu 1. svibnja, na Praznik rada, dodjelom diploma kod planinarskog doma Bijele stijene u Tuku završena je opća planinarska škola u organizaciji HPD-a Jastrebarsko. Četvrta po redu planinarska škola u posljednjih sedam godina privukla je rekordnih 36 polaznika, od čega je 33 uspješno završilo tromjesečni program. Na završnom izletu ili maturalcu, kako ga od milja zovemo, obišli smo Samarske stijene - pravi netaknuti biser Hrvatske. Uživali smo u lijepom vremenu, penjanju u stijenama, šetnji divljinom i pogledima na okolne vrhunce.

Tijekom dvadeset sati predavanja i sedam dana izleta polaznici su naučili kako se pripremiti i opremiti za izlete, na koji se način kretati po raznim terenima, kako se samoosigurati na zahtjevnim usponima te kako koristiti tehničku opremu. Imali su prilike čuti zanimljivosti iz povijesti, geografije, meteorologije i speleologije, kako pružiti prvu pomoć i postupati u slučaju nesreće. Uvježbali su vezivanje čvorova i njihovu primjenu, orijentaciju pomoću kompasa i karte te penjali na umjetnoj stijeni »Tomislav Galović«. Znanja i vještine su vrlo uspješno i brzo usvajane, unatoč tome što je ova generacija većinom bila sastavljena od polaznika s malo planinarskog iskustva. Rezultati završnog ispita to su pokazali. Većina je imala vrlo visok postotak točnih odgovora na pismenom dijelu ispita, spretno su vezivali čvorove i orijentirali se pomoću kompasa i karte.

Čestitamo svim školarcima na zasluženju diplomi, želim puno dana provedenih u planinama i da nastave s angažmanom u društvu - sudjelovanjem na izletima, radnim akcijama i ostalim planinarskim aktivnostima.

Od 2012. kada smo oživjeli planinarsku školu nakon dvanaest godina stanke, kroz četiri generacije diplomu je steklo 125 planinara. Pokazalo se da škole uvelike pomažu u regrutiranju novih članova, povezivanju planinara i pozitivnoj promidžbi društva.

Hvala predavačima, članovima HPD-a Jastrebarsko Ivi Karači, Franji Novoselu, Gordani Pavković Pasecky te gostujućim predavačima - Alanu Čaplaru (HPD Željezničar, Zagreb), Maji Grba-Bujević (ravnateljica HZHM-a), Damiru Basari (Osmica, Karlovac), Vladimiru Novaku i Boži Niklu (HGSS); vodičima Ranku Borozanu, Manueli Budiščak, Nikolini Kordić, Snježani Nikl, Rolandu Vučiniću i Jadranku Šeperu, penjačima Hrvoju Dimnjakoviću, Danijelu Dimnjakoviću, Jeleni Dimnjaković, Domagoju Dimnjakoviću, Mislavu Ribaru, Nikolini Vučinić; blagajnici Dijani Šamec Jurmanović, a posebno voditelju škole Draženu Lovrečku koji su nesebično prenosili

Polaznici i voditelji planinarske škole HPD-a Jastrebarsko

svoje znanje i vještine školarcima i omogućili da se program škole što kvalitetnije provede. Hvala i ravnateljci Srednje škole Jastrebarsko Đurđici Lončarić na ustupljenom prostoru za održavanje predavanja i ispita.

Igor Plantaš

Uspomena na Marijana Fabetu na putu za najviši vrh Ukrajine

U svibnju ove godine osamnaest planinarki i planinara iz raznih dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine su sa širom otvorenim očima i ustima stajali pred dvjema metalnim pločama pričvršćenim na drvo smreke. To ne bi bilo ništa posebno da se ova smreka ne nalazi u Nacionalnom parku Karpati (Карпатський національний природний парк) i da se na njoj ne nalazi malo spomen-obilježje. Do toga mjesta dolazi se penjući se kroz duboki snijeg, na putu prema najvišem ukrajinskom planinskom vrhu Goverla, visokom 2061 metar.

Prijatelji poznatoga varaždinskoga planinara Marijana Fabete Boris, Vladimir, Damir, Milan, Zvonko i Zvonimir postavili su prigodno obilježje na mjestu njegove iznenadne smrti. Riječ je o dvije ploče od nekorodirajućeg metala, lijep primjer kako se može držati do običaja i tradicije, a u isto vrijeme biti u skladu s prirodom i propisima u nacionalnom parku. Na jednoj od ploča, izrađenoj u obliku putokaza-strelice, nalaze se grb Republike Ukrajine, tekst Goverla 2061 metar i planinarska markacija u obliku koncentričnog crvenog i bijelog kruga. Ovakva vrsta planinarskih markacija upotrebljava se samo na prostoru novonastalih država između Slovenije i Makedonije. Uobičajena ukrajinska planinarska markacija (prisutna u Poljskoj, Češkoj, Slovačkoj) ima dvije bijele linije između kojih se nalazi crvena, plava, zelena ili žuta linija, ovisno o putu kojim se ide.

Na drugoj ploči je i odgovor tko je i odakle dolazi preminuli planinar. Pored imena i prezimena Marijan Fabeta, godine rođenja i godine smrti, jedan kraj spomen ploče zauzima grb Republike Hrvatske. Šest zagorskih prijatelja na ovaj su način, u dalekoj Ukrajini, ostavili trag planinarstva iz Hrvatske.

Samo petnaest dana kasnije, skupina od osamnaest planinara iz Varaždina, Koprivnice, Čakovca, Bjelovara, Daruvara, Orahovice i Viteza, svojim je uspješnim usponom na planinu pod debelim snježnim pokrivačem, odala počast preminulom prijatelju.

Zvonimir Marčec

Sastanak Balkanske planinarske unije u Korči u Albaniji

Redovni godišnji sastanak Balkanske planinarske unije ove je godine održan u gradu Korči u Albaniji, od 24. do 26. svibnja. Sastanak je započeo u petak okupljanjem, druženjem i zajedničkom večerom predstavnika planinarskih saveza udruženih u BMU. Bio je to dvadeseti sastanak BMU-a. Sastanak se održava svake godine u drugoj državi. Hrvatska je bila domaćin 2014., kada su se predstavnici BMU-a okupili na Mljetu u povodu 140. obljetnice hrvatskog planinarstva.

Središnji sastanak održan je u subotu 25. svibnja. Skupština je započela pozdravnom riječi domaćina Jani Zisa te gradonačelnika Korče, a potom je riječ preuzeo predsjednik BMU-a Jovica Ugrinovski pozdravljajući sve prisutne delegate te im zaželio uspješan rad. Hrvatski planinarski savez na sastanku BMU-a predstavljali su dopredsjednica HPS-a Jadranka Čoklica, predsjednik Izvršnog odbora Vladimir Novak i član Izvršnog odbora Ivan Hapač.

Na početku sastanka jednoglasno je usvojen zapisnik sa zadnjeg sastanka BMU-a koji je održan u Bursi

Uz spomen-obilježje Marijanu Fabetu u Ukrajini

u Turskoj. Predsjednik Jovica Ugrinovski osvrnuo se na razvoj BMU-a te je naglasio da je osnovana u Vranju 2006. kao neformalna organizacija, a službena registracija provedena je 2011. godine, sa sjedištem u Skopju. BMU čine planinarski savezi Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Crne Gore, Grčke, Hrvatske, Makedonije, Slovenije, Srbije, Turske te Češke u svojstvu promatrača.

Svaka asocijacija predstavila se kratkim videom ili tekstom, što je učinio i HPS, prezentirajući kratkim videom ljepote naših planina, nacionalnih parkova i parkova prirode. Tijekom sastanka predstavnici su bili upoznati i s inicijativom izdavanja Magazina BMU-a, a Jan Bloudek informirao je prisutne o završetku projekta »Penjanje za sve«, sufinanciranog sredstvima Europske unije kroz program Erasmus plus, koji je trajao tri godine.

Skupštini su prisustvovali i predstavnici Europske unije planinarskih asocijacija (EUMA), koje je predvodio predsjednik Roland Stierle iz Njemačke, prezentirajući glavne aktivnosti EUMA-e, dok se potpredsjednik EUMA-e Bojan Rotovnik usredotočio na pitanje utvrđivanja visine članarine za iduće razdoblje.

Skupština BMU-a izabrala je novo rukovodstvo koje će u naredne četiri godine voditi BMU. Za predsjednika je izabran Martin Šolar (PZS), za glavnog tajnika Dragan Bulatović (PSCG), a uz njih članovi Upravnog odbora su Ervin Lipović (PS BiH), Andrej Ivošev (PSS) i Jovica Ugrinovski (FPSM). Nadzorni odbor čine Zorica Radonova iz Bugarske, Jani Ziso iz Albanije te Teodoros Tsavdaridis iz Grčke, dok će BMU Magazin uređivati Katica Acevska.

Nakon izbora novog rukovodstva govorilo se i o Balkanskom prvenstvu u planinarskoj orijentaciji koje će početkom listopada ove godine biti organizirano u Bosni i Hercegovini. U planu rada BMU je i ekspedicija

na gruzijski vrh Tetnuldi (4853 m), koju će voditi predsjednik Turskog planinarskog saveza Ersan Basar. Dogovoreno je da se organizira natječaj za najbolje planinarske fotografije, koje biti objavljene u Magazinu BMU-a. Domaćin sljedećeg sastanka BMU-a bit će Češka, dok će se natjecanje u planinarskoj orijentaciji održati u Crnoj Gori.

Albanski planinarski savez organizirao je za sve predstavnike obilazak Korče, gradića na jugu Albanije, uz obilazak kulturno-povijesnih znamenitosti kao i lokalne pivovare Korča, najstarije u Albaniji. Nedjelja je završila obilaskom poznatog mjesta Voskopoja s prekrasnim ortodoksnim crkvama kojih je do danas ostalo sačuvano 5 u ruševnom izdanju, a nekad ih se nalazilo 70. UNESCO je 2002. uvrstio Voskopoju na listu 100 najugroženijih povijesnih cjelina u svijetu.

Jadranka Čoklica

Dopredsjednica HPS-a uručuje zahvalnicu HPS-a inicijatoru i prvom predsjedniku BMU-a Jovici Ugrinovskom iz Makedonije

U Lovranu održan znanstveni skup posvećen Učki

Da je Učka nepresušna inspiracija različitim znanstvenicima, stručnjacima i naprosto zaljubljenicima u njene čari potvrdio je 27. travnja u Lovranu održani znanstveni skup »I te gori visokost ide daže pod oblaki: Život na Učki i oko Učke kroz stoljeća«, u sklopu obilježavanja Dana Općine Lovran, a u organizaciji Katedre Čakavskoga sabora Lovran i Javne ustanove Park prirode Učka. Na ovom su skupu – u skladu s osnovnim ciljevima Katedre i izrazito slabom proučenošću toga segmenta – predviđena izlaganja o temama koje pristupaju Učki s različitih aspekata (npr. geologija i geomorfologija Učke, prirodna, društvena i kulturna baština Učke, biljni i životinjski svijet Učke, planinarski putovi, staze i šetnice Učke, materijalna i nematerijalna baština Učke, tradicijska arhitektura i ekonomija na padinama Učke, povijesna i suvremena učarska toponimija, Učka kao dijalekatsko susretište, Učka kao kulturni krajolik, književni motiv i/ili simbol, Učka kao uporišna točka u konceptualiziranju prostora, Učka u povijesnim izvorima i na starim kartografskim prikazima, mjesto i uloga Učke u suvremenoj turističkoj ponudi i dr.). Prioritet su imale teme koje ulaze u osnovno tematsko područje, no prihvaćene su i druge teme koje pridonose znanstvenoj valorizaciji Lovrana i Lovranštine te koje je Organizacijski odbor procijenio vrijednima za bolje poznavanje lovranske kulturno povijesne baštine.

Organizacijski odbor Skupa činili su članovi Katedre Čakavskoga sabora Lovran Ivana Eterović (predsjednica Odbora), Robert Doričić (tajnik Odbora) i Igor Eterović te Grga Frangeš, Evelina Rudan i Egon Vasilčić. Da je Učka visokoatraktivna tema s nebrojeno

mnogo mogućnosti valorizacije dokazuje sadržajno i metodološko bogatstvo u temama izloženima na samome skupu. Na Skupu je predstavljeno ukupno 15 izlaganja, od kojih su pojedina rađena u suautorstvu pa je ukupan broj izlagača bio nešto veći (23). Održana su sljedeća izlaganja: »Život na Učki 1880.–1945.« (Ivan Zupanc); »Turizam i rekreacija na Učki u vrijeme talijanske uprave« (Jelena Barić); »Tričetvrt stoljeća od stradanja sela Mala i Vela Učka« (Roberto Žigulić); »Sanitarno-higijenske (ne)prilike razvoja lovranskog lječilišnog turizma« (Toni Buterin, Amir Muzur, Robert Doričić); »Svakodnevnica Veprinca krajem srednjeg vijeka. *La longue durée* u jednom mediteranskom planinskom selu« (Ozren Kosanović); »Restauracija zaraslih učarskih travnjaka – prvi koraci« (Tomislav Hudina); »U mračnoj utrobi Učke – dosadašnja speleološka istraživanja sustava Zračak nade II – Kaverna u tunelu Učke« (Dino Grozić, Lovel Kukuljan, Ivan Glavaš, Ozren Dodić); »Geografska karta kao izvor proučavanja toponimije Učke i okolice« (Valter Baldaš); »Učka na stranicama Hrvatskoga planinara« (Igor Eterović, Ivana Eterović); »Morski psi u Jadranskom moru – objektivnost i/ili senzacija« (Denis Leiner, Srećko Leiner); »Rezultati terenskog istraživanja arheološke Zone Drage i Peruna« (Mario Zaccaria, Mislav Tovarac); »Govor Vele Učke unutar čakavskoga ekavskoga dijalekta« (Silvana Vranić); »Dijalektalni frazemi čija je sastavnica Učka« (Nina Brečević); »Moja zemlja – *Pod Učkun*: književni motiv i/ili simbol Učke u čakavskoj poeziji Drage Gervaisa« (Vjekoslava Jurdana) i »Naš kanat tijesnih intervala: Istraživanje iskustva mikrotonalne glazbe« (Diana Grgurić). Ovdje posebno treba istaknuti povijesno-planinarsko i speleološko tematiziranje Učke koja su je još jednom potvrdila, uz sve ostale aspekte, kao prije svega od davnina prvoklasnu planinarsku atrakciju te vrhunsku speleološku znamenitost.

Sudionicima Skupa, uz zbornik sažetaka, uručena je poklon-vrećica s promotivnim materijalima koje su za te potrebe besplatno ustupili Park prirode Učka i Turistička zajednica Kvarner, kao i prigodna izdanja Katedre Čakavskoga sabora Lovran. O uspjehu Skupa najbolje svjedoče izrazito pozitivni dojmovi sudionika, koji su iskazali veliko zadovoljstvo visokom razinom organizacije, toplom atmosferom i ljubaznosti domaćina.

Vrijednost ovog, sada već šestog skupa u organizaciji lovranske Katedre, prepoznali su i Općina Lovran i Turistička zajednica Općine Lovran koji su financijski poduprli Skup, na čemu im se posebno treba zahvaliti.

Izlaganja predstavljena na ovogodišnjem Skupu predstavljat će jezgru šeste knjige *Zbornika Lovranštine* koji je planiran za tisak do kraja ove godine, a koji već s radošću očekuje šira publika, a zasigurno na poseban način upravo ona planinarska.

Igor Eterović

Vojak, najviši vrh Učke

Održan pohod na Dinaru, najviši vrh Republike Hrvatske

U subotu 22. lipnja 2019. održan je tradicionalni pohod na najviši vrh Republike Hrvatske. Pohod su organizirali Hrvatski planinarski savez i HPD Sinjal 1831 iz Kijeve, u suradnji sa Stanicom planinarskih vodiča Šibenik i HGSS Stanicom Šibenik. Pohod je započeo okupljanjem planinara u Glavašu, odakle su se sudionici uputili prema vrhu Dinare. Mnogi su prigodu iskoristili za upoznavanje nove planinarske staze i posjet planinarskom skloništu Drago Grubač.

Nakon silaska s vrha, kod planinarske kuće Glavaš za sve sudionike bio je priređen besplatni ručak. Okupljenima su se obratili predsjednik HPD-a Sinjal 1831 Kijevo Marko Gojević i glavni tajnik HPS-a Alan Čaplar. Na pohodu je sudjelovalo oko 200 planinara iz svih krajeva Hrvatske, a s njima se na vrh Dinare popeo i potpredsjednik Europske planinarske asocijacije (EUMA) Bojan Rotovnik.

ALAN ČAPLAR

Na vrhu Dinare 22. lipnja 2019.

KALENDAR AKCIJA

20. 7. Hodočašće Svetom Iliji (1642 m) na Biokovu

Biokovo, Sveti Ilija (1642 m)
HPD Sveti Jure, Zagvozd

27. 7. Hodočašće Svetom Juri (1762 m) na Biokovu

Biokovo, Sv. Jure
HPD Sveti Jure, Zagvozd

28. 7. 36. akcija Kretanje - zdravlje

Ivanščica
HPD Ivanščica, Ivanec

4. 8. POJ - Pješačenje oko jezera

Lokve, okolica Lokvarskog jezera
PD Špičunak, Lokve

4. 8. Tradicionalni pohod kanjonom rijeke Kupe

Selo Kupa - Kocjani - Medveja stena - Kavrtanca - Planica
PD Vršak, Brod Moravice

10. - 11. 8. Noćni uspon na Konj

Kamešnica, Konj, pl. sklonište Sveti Mihovil Žlabina
PD Jelinak, Trilj

10. 8. Pohod Po dragomu kraju

Konjščina i okolna sela
HPD Gradina, Konjščina

15. 8. Dan PD-a Skitaci

Labin - pl. kuća Skitaca
PD Skitaci, Labin

16. 8. 5. Crikvenica pod misečinun

Crikvenica - ljubavna cestica - Kavranova sten
PD Strilež, Crikvenica

17. 8. 11. Rokovski zalazak sunca na Obruču

Klana - Obruč
PD Pliš, Klana

17. 8. Hodočašće Svetom Roku (1228 m) na Biokovu

Biokovo, Sveti Rok (1228 m)
HPD Sveti Jure, Zagvozd

18. 8. Skradskim stazama do Sv. Bernarda

Skrad - Zeleni vir - Skrad
PD Skradski vrh, Skrad

25. 8. Planinarski pohod vrbovečkim krajem u sklopu manifestacije Kaj su jeli naši stari

Vinišće - Lovrečka Varoš - Marenić - potok Zlenin - Cerje - Vrbovec
PD Vrbovec, Vrbovec

25. 8. 16. ljetni planinarski pohod na Lipu

Medvednica, pl. dom Lipa
HPD Lipa, Sesvete

31. 8. 9. Merzov sprint, humanitarno orijentacijsko natjecanje

Gornja Bistra
OK Dr. Ivan Merz, Zagreb

1. 9. 41. Tradicionalni pohod na Kamene svate

Medvednica, Kameni svati
PD Susedgrad, Podsused

1. 9. 5. Pohod na Lisku

Fruška gora, Ilok
HPD Cibalia, Vinkovci

1. 9. 100 žena na Mjesecu

Moslavačka gora, Pleterac - Košutagrad - Jelengrad - Mjesec
HPD Garjevica, Čazma

1. 9. Pohod Putevima dedeka Kajbumščaka

Krapina - pl. dom Na Strahinjčici
PD Strahinjčica, Krapina

IGLU ŠPORT

Trgovina s najboljom opremom za boravak u prirodi

www.iglusport.hr

